

Brassói Lapok

XL. évfolyam
261. szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szerda

1934. évi november 14

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szögeldőn 6 lej, páratlan (jobb) szögeldőn 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 82., szerkesztő 83.

Hogyan intézkedik a közoktatásügyi minisztérium rendelete a nyelvvizsgán elbukott kisebbségi tanárok és tanítók további sorsáról?

„Nem célokom, hogy családok embereket utcára tegyek”
— jelentette ki Angelescu Nagyváradon a B. L.-nak

A hét végéig nyilvánosságra hozzák az augusztusi nyelvvizsgák eredményét

Nagyvárad, november 13

A nagyváradai görög katolikus egyház 15 éves fennállásának ünnepségére vasárnap délutánra Nagyváradra érkeztek Angelescu és Lepadatu miniszterek. — Munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni a közoktatásügyi miniszterrel.

— Mi lesz a nyelvvizsgán megjelent kisebbségi tanárokkal és tanítókkal? — volt az első kérdés. Mindenki a legnagyobb bizonytalanságban van, nem tudják ki bukott el, ki nem? A további sorsukat illetően ellentétes hírek jelentek meg a fővárosi sajtóban.

Angelscu a következőket válaszolta: — En már meghoztam a határozatot, a mely tisztázza a kérdést. Minden tanár és tanító, aki átment a nyelvvizsgán, bizonyítványt kap és tovább megmarad állásában. Azok az állami iskolában működő kisebbségi tanítók akik megbuktak, január elsején elhagyják állásaikat. — Azok számára, akik a vizsgán nem jelentek meg és távolmaradásukat igazolni tudják,

új vizsgát engedélyezünk január 9-15-ike között.

— Február elsején állhatnak megégszer vizsgára azok a tanérok, akik a mostani vizsgán megbuktak. A felekezeti és az állami iskolai tanároknak, akik nem tudnak románul, nem engedhető meg, hogy az állami iskolákban, például, román történelmet tanítsanak.

Szerdán nézik át a nyelvvizsga iratesomóit

— Miniszter ur a felekezeti iskolák tanéroi részére sem engedélyez új vizsgát?

— Ha kérték fogják, engedélyezek egy újabb vizsgát. En irántuk a legjobb akarattal vagyok. Magam is tanár voltam, nem célokom, hogy családok embereket utcára tegyek.

— Nem kívánom, hogy a felekezeti tanérok tökéletesen tudjanak románul, viszont aki gyermeket oktat, annak ismernie kell az állam nyelvét. Akik a mostani vizsgán elbuktak, az év végéig állásban maradhatnak, de csak az első és második osztályban taníthatnak.

— Mikor hozzák nyilvánosságra az eredményt?

— Még ezen a héten. Szerdán vizsgáljuk át az iratesomókat és a hét végéig minden tanár és tanító tudni fogja az eredményt.

— Milyen a bukási arány?

— Megközelítőleg 33 százalék az állami szolgálatban levőknél. A felekezeti iskolákban ugyanekkora. Azokat a tanárokat, akik 6-osnál alacsonyabb osztályzatot kaptak, megbuktattuk.

— A vizsgára kötelezettek fele nem jelentkezett. Szerdán fogunk dönteni a tekintetben is, hogy személy szerint ki állhat újabb vizsgára. Akik nem igazolják távolmaradásukat, nem maradhatnak tovább a katedrán.

A nagyváradai Bujor-féle incidens

Feltesszük utolsó kérdésünket:

— Van-e tudomása miniszter urnak arról a konfliktusról, mely a nagyváradai vizsgabizottság elnöke, Bujor egyetemi tanár és egy orthodox zsidó tanár között keletkezett, miután az elnök követelte, hogy szombaton írjon.

Angelscu miniszter érdeklődve fordul a melléte álló tanfelügyelőhöz: hogy áll az ügy?

— Nem ismerem. Kolozsvárhoz tartozik — feleli az inspektor.

— Helytelenül járt el Bujor, hétfőig kellett volna engedélyt adnia.

Ezután elmondja a miniszter, hogy sok vidéken sikerült elérnie, hogy ma már az iskolaköteles gyermekek mind iskolában járnak, hegyes vidéken pedig 80-90 százalékra. Az országban 6006 új iskolát építettek, ebből Biharmegyére 18

esik. Ugyanakkor itt 40 iskolánál új tantermekeket rendeztek be.

— Az irástudatlanság ellen harcolok — fejezte be érdekes nyilatkozatát Angelescu miniszter.

Gábor István

*

Angelscu Szatmáron megdicsérte a katolikus zárda vezetőit

Szatmár, november 13

Angelscu közoktatásügyi miniszter hétfőn Nagyvárad felől Szatmárra érkezett. A közoktatásügyi minisztert ünnepélyes fogadtatásban részesítették s annak rendjén az iskolák növendékei is elvonultak előtte. Amikor a római katolikus zárda leányliceumának növendékei vonultak el előtte, Angelescu így kiáltott fel:

— Gratulálok ennek a híres intézetnek és a tisztelendő nővéreknek. A nő-

vendékek szép előmenetelével a legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve.

Megjelent a miniszterium rendelete

Bukarest, november 13

A közoktatásügyi miniszter nyilatkozatát kiegészíti a miniszterium alábbi közleménye, mely a kormány félhivatalos lapjában jelent meg:

„A magán- és felekezeti iskolákban működő tanárok és tanítók, akik az augusztusi nyelvvizsgán idejében közölt elvárhatatlan akadály miatt nem jelentek meg,

január 9-15-ike között újabb nyelvvizsgára állhatnak, mely az utolsó vizsgaalalom lesz.

Azok a magán- és felekezeti iskolákban működő tanárok és tanítók, akik a nyelvvizsgán nem jelentek meg és távolmaradásukat nem igazolták,

1935 január elsején elhagyják állásaikat.

A magán- és felekezeti jellegű iskolákban működő román, történelem és földrajzszakos tanárok, akik elbuktak a vizsgán, ezeket a tárgyakat nem taníthatják.

Az elbukott tanárok, akik más tárgyakat adnak elő, 1935 szeptember elseje után csak úgy maradhatnak meg állásaikban, ha románnyelvi ismereteik bebizonyítása végett

a miniszterium által az érdekeltek kérésére elrendelt újabb nyelvvizsgára állanak.

A magán és felekezeti jellegű elemi iskolák tanéroi, akik megbuktak az augusztusi nyelvvizsgán,

Az 1934-35-iki iskolai évben még működhetnek,

azzal a megszorítással, hogy csak az első és második osztályban taníthatnak, 1935 szeptember elsejével pedig kicserélik őket.”

Forr az üst...

Új összetételű kormányt várnak a liberális erők egyesítésétől

Mihalache nyilatkozott olaszországi tapasztalatairól — Vajda Temesváron a decentralizációt emlegette és támadta az „utazgató” liberális minisztereket

Bukarest, november 13

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a kisjenői királyi vadászat eredményét. Az uralkodó meghívására ugyanis Bratianu Dinu is részt vesz a vadászatban, melynek a beavatottak politikai jellegű tulajdonitának.

Az A. B. C. szerint az összes liberális frakciók közös kormányának a gondolatára egyre nagyobb tért hódít. A helyzetet ismerős politikuskok hangoztatták, hogy a belföldi kölesön sikeres lebonyolítása után a jelenlegi kabinetet Bratianu Dinu és György kormányra váltja fel.

Ezt a megoldást azok a belső pártkonfliktusok is siettetik, melyek a kormány munkáját igen kedvezőtlenül befolyásolják. A lap úgy tudja, hogy újabban Pop Valér kisebbségi miniszter személye körül keletkeztek bizonyos nézeteltérések a kormányfő vezetői tagjai között. — Egyesek kifogásolják, hogy Pop Valér miniszteri tárcát kapott, bár csak nemrég iratkozott be a pártba. Mások a Skoda-ügyben tanúsított bizonytalan magatartásáért neheztelnek, továbbá az orthodox és a görög katolikusok ismert incidensében sem tartják helyesnek eljárását. A belső bajokhoz még a sziguranca vezérigazgatójának az ügye is hozzájárul.

Incelutz belügyminiszter ugyanis szombati cáfoló nyilatkozatát, állítólag a miniszterelnök tudta nélkül adta ki.

Stancescu vezérigazgató helyzetének a tisztázására egyébként minisztertanácsot hívnak össze.

Goga interpellációra készül a konkordátum ellen

A Curentul úgy tudja, hogy a konkordátum ügyében Goga Oktávián meginterpellálja a kormányt. Az interpellációra a miniszterelnök megbízásából Pop Valér fog válaszolni, aki alaposan ismeri a kérdést és bizonyára kielégítő választ fog adni azokra a kifogásokra, melyek a konkordátummal szemben az utóbbi időben kifejezre jutottak. Egyházi körökben nagy érdeklődéssel várják a két erdélyi politikus parlamenti összecsapását.

Készüljünk fel a hatalom átvételére! — mondta Vajda a nemzeti parasztpárt bányási nagygyűlésén

Temesvár, november 13

Vasárnap ment végbe a temesvári Gyáradvarban a nemzeti-parasztpárt bányási szervezetének kongresszusa, a melyen, mint elnök, Vajda Sándor is megjelent. A volt miniszterelnök ezalokkalmal az oravicai és a lugosi tagokat is meglátogatta, úgyhogy a gyűlésre megkésve érkezett. Addig Baran Koriolan volt prefektus ismertette az állandó választmány határozatait, amelyeket a gyűlés jóváhagyott. Bejelentette, hogy a Bocu hívei kezébe került „Vointa Ba-

natului” helyett a „Drapelul Banatului” lesz a szervezet hivatalos lapja.

Két órákor berobogott Vajda autója. A tartomány politikai főnöke azonnal az emelvényre lép és megkezdí beszédét.

— A bányási tagozatban — mondta Vajda — most már béke és egyetértés uralkodik. Feladatom, hogy mint pártatlán kívülálló, ideiglenesen átvegyem a bányási szerv vezetésének megtisztelő szerepét, tulajdonkép már végrehajtást nyert.

— Arra hívom fel Önöket, hogy még erősebben folytassák a szervező munkát. Tagjaink számát ebben a gazdag és népes megyében meg kell háromszorozzuk. Rendkívül fontos az állandó érintkezés a falvakkal.

Mikor a párt programja szóba kerül, a megvitásban a legelőnkebben ki kell venniük részüket a falusi tagoknak is. Különösen fontos ez ma, mikor fordulóponton állunk.

Ezután áttért az általános politikai helyzetre.

— A lapok ismét arról írnak, hogy „forr a sátán üstje”, kormányválság készül. A liberális miniszterek nem ülnek hivatalaikban, hanem folyton utazgatnak. A miniszterelnök állítólag ma kibékült a pártelnökkel, — hogy holnap megint összezdördüljenek. Mindezt az ország szenvedí meg. Erősítsük meg szervezeteinket, hogy készek legyünk a kormány átvételére.

A továbbiakban Vajda a decentralizáció mellett tört lándzsát. Mindenütt helyi embereknek kell betölteniük a hivatalokat, mert azok ismerik a népet. A liberális kormány politikai okokból ki-dobálja és áthelyezi a tisztviselőket.

A gyűlést Brudariu Adrian dr., a temesvári vezetők egyikének szenvedélyes kirohanása zárta be.

— A liberális kormányzat bajonettek-re, ostromállapotra, cenzúrára támaszkodik. Nem merik szavazás útján megkér-dezni, mögöttük állanak-e a tömegek!

Végül Brudariu dr. a legutóbbi ko-lozsvári gyűlés határozatával azonos határozati javaslatot olvasott fel, amely követeli az ostromállapot és cenzúra eltörlését, tiltakozik a tisztviselők elbo-csátása ellen, végül visszautasítja a „regionalizmus” vádját.

MIHALACHE RAJONGÁSSAL BESZÉL MUSSOLINIRÓL

A gyűlés közönsége a déli órákban ér-tetült arról, hogy az olaszországi tanul-mányutjáról visszatérő Mihalache vona-ta elhagyta a határt és nemsokára Tem-esvárra érkezik. A kongresszus azonnal küldöttséget menesztett a pályaudvarra, hogy a szervezet nevében fogadja a párt-el-nököket.

12 óra 24 perckor futott be az expressz a pályaudvarra. Mihalache a jelenlevők nem kis meglepetésére, szokott paraszt-viseletében szállt ki hívei elé. A fehér posztó-nadrág vasalása kifogástalanul éles. Egy módosabb gazda öltözké. Száz holdon felül.

A küldöttség melegen ünnepli és kéri, hogy jelenjék meg a gyűlésen. Mihalache köszöni a meghívást, üdvözlétét küldi a gyűlésnek, de nem tehet eleget a kérésnek.

— Lehetetlen, testvérek... programom pontosan kiszámított, éjszakára Topolo-veniben kell lennem, holnap Dobrestiben, holnapután Bukarestben. Ha előbb tudtam volna...

Pillanatnyi csend, majd Mihalache el-kezd beszámolóját olasz tapasztalatairól. Tudja, hogy erre kíváncsi mindenki.

— Olaszországban sokat építenek, dolgoznak, fegyelmезetten, lelkiismeretesen, bázmulatos gyorsasággal. Természetes, hogy ebben óriási része van Mussolini egyéniségének és főmunkatársainak. A nép — vakon követi Mussolinit...

Még néhány szóval ecseteli a Musso-lini iránti rajongást, majd az olasz épít-kezésekre tér át.

— A nagyobb munkákat mind láttam. Használhatatlan mocsarakat csapoltak le. Nem nézték mennyibe kerül, bár 80 százalékban nem jövedelmezők ezek a beruházások. Illetve: a szociális szempont volt az irányadó és nem a gazdasági. Tulnépesedett központokból termőföldre kellett telepíteni a lakosságot.

Az idő rövid s Mihalache a belpoliti-kára tér át.

— Nem tágitunk eddigi elveinktől. Megmaradunk a campulungi program mellett, amelyet azonban ki kell egészí-teni...

Popescu-Mehedinți dr., Mihalache ma-gántikára sürget: a vonat indul. Nincs idő befejezni az expozét. Mihalache sűrű éljenek közepette felszáll kocsi-jába s a Simplon elrobbog.

ROMÁNIAK NINCS SZUK-SÉGE FASISZTA RENDSZERRE

A vonaton Mihalache az öt elkísérő uj-ságírók előtt kiegészíti előbbi nyilatko-zatát.

Az elismerés, amellyel Mussolini sze-mélye iránt van, nem jelenti, hogy most ő is fasiszta eszméket akarna átplán-tálni Romániában. A fasiszmus nem ki-pótló cikk, Románia nem utánózhathja le papagály módjára a más államok-ban esetleg beavált rendszereket.

— A campulungi programhoz hívek maradunk — jelentette ki a pártelnök. Az őszinte demokrácia és parlamentáriz-mus útján haladunk tovább is. Elsősor-ban a nemzeti-parasztpárt van arra hi-vatva, hogy ezeknek az eszméknek ko-moly tartalmat adjon.

(k. g.)

Meghalt Pimen moldovai érsek

Bukarest, november 13.

Pimen moldvai érsek, aki hosszabb idő óta betegeskedett, ma reggel 9 órakor Bukares-tben meghalt. A főpap pénteken érkezett a fővárosba, ahol egy neves belgyógyászsal akarta magát megvizsgáltatni. Állapota azon-an válságosra fordult s az utolsó szentség felvétele után, 83 éves korában kiszenvedett.

Matuska Leója nem tudott hipnotizálni

Ismét sötétzárkát kapott Matuska,

mert egy nővel kokettált, amikor az elnök kérdést tett fel neki

Budapest, november 13.

A budapesti törvényszéken hétfőn dél-előtt 10 órakor folytatták a Matuska-ügy tárgyalását.

Mindjárt a tárgyalás megnyitása után nagy feltűnést keltett Léway dr. védő-ügyvéd indítványa, amely azt kérte, hogy Gartner Pál dr. ellenőrző orvosi szakértő adjon Matuskának Stromonium-injekciót, mert annak hatása alatt olyan lelkiállapotba kerül, hogy csak a tiszta igazat fogja vallani. Léway dr. arra hi-vatkozott, hogy ezzel a szerrel külföldön már nagyon szép eredményeket érték el. Azután pedig azt indítványozza, hogy Matuska esetében alkalmazzák a szemfe-nék vizsgálatát.

Főügyész: A magam részéről ellenzem az indítványt, de az orvosszakértők be-látásuk szerint állást foglalhatnak.

Léway dr. kifejti, hogy a bécsi orvosi vizsgálat nem volt egészen tökéletes és megbízható, amiért az elnök rendreuta-sítja.

Németh Ödön dr. egyetemi tanár beje-lenti, hogy Matuskánál is megtörtént a szemfenékvizsgálat. Erre a bíróság a vé-delem mindkét indítványát visszautasítja.

A következőkben ismét a tanúk álla-

nak a birói emelvény elé.

Az első tanu Larányi Ernő, aki a ti-tokzatos Leó nevű hipnotizőrnek impresz-szárója volt. Elmondotta, hogy régen is-merte azt a Leót, akire Matuska állan-dóan hivatkozott, mint rossz szellemére. Leó hivatásos hipnotizőr volt, de nem volt valami nagy tehetség. Nagy sikere csak Ujvidéken volt, ahol a Mayer-szál-ló portásán mutatott be sikeres kísérle-teket és mutatványokat. Leó 1918 és 1923 között Pozsonyban élt, majd Budapestre költözött. Ott mutatta be neki Leó Ma-tuskát. Leó azt mondotta, hogy Matuska kiváló médium s nem ártana, ha Larányi kettőjük vidéki körutjához megteremte-né az anyagi eszközöket. Bizonyos, hogy Leó a Newyork-kávéházban hipnotizálta Matuskát, aki annyira hatása alá került, hogy a székről is felállt. Leó azzal dicse-kedett, hogy Matuska útján akár a pa-rlament épületét is felrobbantathatná. Egy-szer pedig, amikor vonaton utaztak, Ma-tuska hirtelen így szólt Leóhoz:

— Mit szólna ahhoz, ha a vonatot fel-robbantanám?

Larányi Ernő aztán még azt mondotta el, hogy ez a Leó 1917-ben annyira hip-notikus befolyása alá kerített egy fiatal-

embert, hogy az üzletet rabolt ki.

Larányi érdekes vallomása után a bi-róság déli szünetre vonult viseza.

A továbbiakban az elnök rámutatott arra, hogy egyes adatok szerint Matuska jóban volt egy Emil Braun nevű kom-munistával. Matuska erre azt mondja, hogy ő csak később szerzett tudomást Braun kommunista voltáról s akkor ösz-sze is veszett vele.

Az elnök újabb kérdést tesz fel Matuskának, ő azonban nem figyel oda, hanem egy pirosruhás nőt fixiroz, aki eközben lép be az újságírók helyére.

Elnök rászól a vádlottra: Mégiscsak felháborító, hogy maga nőekkel kokettál, amikor én kérdezem! Ezért ötnapi sötét-zárkát kap.

Matuska, szokása szerint, bocsanatot kér.

Szünet után folytatják a tanukihallga-tást. Perényi-Paucsek József színész, az artistaegyesület titkára és Schwartz Emánuel, akik a Leónak nevezett Kiss János impresszáriói voltak, elmondják, hogy az ő Leójuk nem volt képes hipno-tizálni és nem tudnak arról, hogy Matuskát a „Newyork”-ban hipnotizálta volna.

Lemondott a belga kormány

Brüsszel, november 13

Parlamenti körökben hirtelen terjedt, hogy a Brocqueville-kormány lemond, mert tagjai között nézeteltérések kelet-keztek az állami üzemek alkalmazottai-nak fizetéscsökkentése kérdésében. A kormány hétfőn délután másfélórás mi-nisztertanácsot tartott.

Kitiltották Jugoszláviából a magyar sajtótermékeket

Belgrád, november 13.

A jugoszláv belügyminisztérium egy szom-baton kelt rendeletével kitiltotta az összes magyar sajtótermékeket, úgyhogy vasárnap már egyetlenegy magyar lap, vagy folyóirat nem volt található Jugoszláviában.

November 30-ig nem folyósítanak kölcsönt az aradi bankok

Arad, november 13

Az aradi pénzügyetkekhez a Nemzeti Bank bukaresti vezérigazgatóságától a hétfői nap folyamán távirat érkezett, a

A Havas-iroda értesülése szerint a belga kormány máris lemondott, csak még nem tették hivatalosan közzé a le-mondás tényét. Valószínű, hogy Brocque-ville miniszterelnök kedden délelőtt je-lenti be a parlamentnek a maga és kor-mánya visszalépését.

mely arra utasítja az aradi bankokat, hogy ez év november 30-ig szüntessék be minden kölcsön folyósítását, hogy teljes mértékben az országfejlesztési kölcsönre jegyezni akarók szolgálatára álljanak. Az aradi bankok a rendelkezésnek meg-felelően november 30-ig minden hitel-nyújtást leállítottak.

Nem Georgiellnek, hanem Dimitroffnak hívták a marseillei merénylet

Belgrád, november 13

A bolgár kormány okmányokat bocsá-tott a jugoszláv kormány rendelkezésé-re, amelyek azt igazolják, hogy a marse-

illej merényletnek Georgiell Vlada neve is csak álnév volt. Amint ugyanis a bol-gár hatóságok megállapították, a király-gyilkos igazi neve Dimitroff Keran Ve-nicsko volt s 1897-ben született a bulgá-riai Kamenicában, ahol jónéhány évvel ezelőtt két képviselő meggyilkolása mi-att távollétében elítélték. A Georgiell nevet a merénylet csak akkor vette fel, amikor belépett az YMRO-ba, vagyis a macedón forradalmi komité szervezetébe, amely a megszökött Mihajloff Iván veze-tése alatt állott.

A katonai semmitűszék meg-kezdte a hat elítélt griviciai munkás ügyének tárgyalását

Bukarest, november 13

A katonai semmitűszék megkezdte a griv-icai per hat fővádlottja ügyének felleb-bezési tárgyalását. A munkások nevei: Oancea Constantin, Gheorghiu Gheorghe, Petrescu Gheorghe, Vasilachei Gheorghe, Marin Joan és Rosenberg Alexa, akikre a krajovai hadbíróság 5—15 évig terjedő fegyházbüntetést mért.

A LEJ KÜLFÖLDÖN:

Budapest 3.42—3.46, Berlin 46.81—46.99, Prága 17.55—17.85, London 499, Bécs 2.95—2.97.

ÁBEL AMERIKÁBAN

42

REGENY
Irtá: TAMASI ARON

Mi ellenben nem voltunk ilyen oko-sak és előrelátó emberek, hanem azt mondtuk, hogy lesz, ami lesz; és az lett, hogy székelynek születünk. Vagyis mi ebből a tanulság? Az a tanulság, hogy mindent idejében és okosan kell csinálni, még a köpködés tekintetében is!

Amikor ennyit elmondtam, szépen el-hallgattam és figyeltem Gáspár bácsit. A két kezét összefogva ült és töredelme-sen a földet nézte. Hagytam, hogy gon-dolkozzék, mert nagyon furdalt a kívánc-ság az ő válaszával illetőleg. Percek tel-tek belé, míg végre felemelte a fejét és rám tekintett. Abban a pillanatban fel-álltam, odamentem hozzá és a fejét ma-gamhoz öleltem. Aztán halkán és megin-dultan azt mondtam neki:

— Nem kell szólni semmit, mert töb-bet tudok, mintha mondana valamit. Nem is szolt semmit, hanem átölelte a derekamot. Én pedig éreztem, hogy aki az előbb csak könnyes szemekkel nézett rám s aki még azelőtt köpött a székely-ségre: az most menedéket keres nálam, hogy az én oldalamon kisírhassa magát... Sokáig így álltam, mellette, aki se apám nem volt, se rokonom. S közben azongondolkoztam, hogy vajjon mit mondhatnék neki, valami vigasztalót és nagyon szépet. Végre úgy éreztem, hogy

meg is találtam az érdemes szavakat. Akkor megsimogattam a fejét, amely már nagyon deresen játszott és azt mondtam neki:

— Egy szikrát sem kell busulni, mert ha valaki mégis elvonná tőlünk a mi szé-kelységünket, akkor is maradna valami, amiben örökké egyek lehetünk, ez pe-dig semmi egyéb, mint az a nagy dolog, hogy mind a kettőnk emberek vagyunk, igazság szerető és becsületes emberek!

Ugy nézett rám, mintha a legnagyobb titkát takartam volna ki.

— Azért vagyok ilyen szegény... — mondta.

Elhittem neki, hogy ezen az úton sze-rezte a szegénységét, de vigasztalásul azt is hozzátettem, hogy így legalább köny-nyebben tudunk mozogni. Lám, most is itt van ez a szombat délután s csinálhat-nánk valami jót.

— Mit tanácsolsz? — kérdezte tőlem és tréfásan nevetett, mint aki visszaadta nekem a kérdést. De ha visszaadta, én meg is tartottam magamnak s valami huncut ördögnek a sugalmazására azt mondtam neki:

— Jöjjön, elvisszem a 14-ik utcába! Olyan kedve lett egyszeribé, hogy még rajtam is tultett. Teréz néni az azt mondtuk, hogy csak megjárjuk egy ki-

csit magunkot s legfejjeb megnézzük a piacot, amelyen capát és zöldséget egy-formán árulnak. Nagyon jókedvűen mentünk s bár Gáspár bácsi nem kér-dezte tőlem, hogy mi a szándékom így együtt, én mégis fitogtatni kezdtem a célt.

— Itt a környéken nincs valami jó színház? — kérdeztem tőle, amikor be-fordultunk a 14-ik utcába. De a kérdés-sel egyidőben az arcját is néztem s így rögtön látni lehetett, hogy bizony van itt valahol színház s nem is akármilyen! De nem siette el a beszédet, hanem még egyszer meggondolta jól, hogy mit mondjon és mit cselekedjék. A nagy ba-rátságunk azonban, ami a székelység kérdésében létesült, legyőzte minden ag-godalomát és megtette azt a csodát is, hogy pájtások legyünk.

— Itt nem messze van egy jó kabaré — mondta —, de Teréz néni agyonit minket.

— Miért ütne agyon? — csodálkoztam.

— Azért, mert egy olyan leány is van ott, aki szinte meztelenül táncol.

Egyszerre megálltam, mintha nagyon meglepődtem volna.

— Hát mi azért nem vagyunk hibások, amiért a lány szinte meztelenül táncol! Ebben Gáspár bácsi is egyetértett ve-lem, de egyet azzal az igéretemmel is, hogy én egy szót se fogok Teréz néni-nek szólni. Ilyenformán tehát semmi akadály nem állt előttünk s bementünk a szin-házba. Nagyon kitünően éreztük magun-kot s én különösen olyan kitünően, mint ha soha életemben nem lettem volna en-ke féle kabarében. (Folyt. köv.)

KONVERZIÓS TANÁCSADÓ

A rovatba tartozó megkereséseket
kérjük közvetlenül dr. Tanódy Endre
Bukarest, Str. Nifon 25 címre
küldeni

A. B. előfizető. A végrehajtási utasítás 3. szakaszának 3. bekezdése azt jelenti, hogy ha 1931. december 18. előtti számlalezárás történt és attól számítva a kamatok tőkésítve lettek, és viszont ezen zárlat után olyan fizetés történt, amelynél nem lett meghatározva, hogy a fizetés milyen célra történik, akkor ezeket a meghatározott rendelkezés nélküli fizetéseket elsősorban kamatra kell számítani és a többi letét kell a tőke apasztatására kalkulálni. Hogy milyen összeg erejéig kell a kamatot számítani, illetve milyen kamatlábbal, az a befizetés időpontjától függ, mert az ugyanazon szakasz 3. szakasza kimondja, hogy 1931. december 18-ig a szerződésben meghatározott kamatok, vagy a törvényes kamatot kell számítani, ha szerződéses kamat nincsen. A szerződéses kamat nem lehet nagyobb, mint a kamattörvényekben előírt maximum. A kamattörvények időnként változtak. Megjegyzendő, hogy konverzió alá eső tartozásnál a kamattörvény csak a kifizetetlen kamatokra vonatkozhatik. Ami ki van fizetve, azt nem lehet sem visszaszámolni, sem visszakövetelni, még akkor sem, ha a mindenkori fennálló kamattörvényben előírt legmagasabb határt túllépte is. Viszont kimondja a törvény, hogy kifizetettnek nem tekinthető az a kamat, amellyel az adós a számlán csak terhelve van, még ha tőkésítve lett is utólag, vagyis ezek még kifizetetlen kamatok és ezeket revidálni lehet a fentiek értelmében. Mint írja, az Ön-ül időközönként fizetett összegek nem érik el a kamatok megengedett összegét sem, így nem valószínű, hogy a feltett kérdés és az itt adott válasz az Ön esetében aktuális lenne.

M. G. A. Brassó. Az 1931. december 18-ika után fizetett kamatok a hitelezője csak 2 százalékkal számíthatja, így a fizetett kamatok az Ön javára redukálандók volnának erre a kamatlábra és a többlet a tőkébe volna számítandó. Ez az én véleményem, bár a törvény nem világos, de erre kell következtetni abból, hogy a végrehajtási utasítás 3. szakaszának 1. bekezdése csak az 1931. december 18-ikát megelőző kamatoknál különbözteti meg a kifizetett és kifizetetlen kamatok, ellenben ettől a határnaptól kezdve csak 2 százalékat engedélyez a hitelezőnek. Önnek mindenesetre ezt az álláspontot kell elfoglalnia és ha a hitelező nem fogadja ezt el, perre kell mennie. Második kérdésre a törvényben világos válasz van. Akinek két év alatt szándéka törleszteni, annak 1935. április 7-ig a tartozás teljes összegéből 15 százalékat kell fizetnie, az erre eső 3 százalékos kamattal és 1936. április 7-ig a további 15 százalékat a tartozás összegének, amivel 30 százaléka van fizetve és a tartozás ki van egyenlítve. November 15-én azonban fizetni kell a felére leszállított tartozás 2,5 százalékat, mert a hitelező nem tudja, hogy az adós a 70 százalékos kedvezmény módozatai szerint fog fizetni és így ezt követelheti. Az a fizetés azonban beszámítandó lesz a fentebb említett 1935. április 7-iki rántál.

Kisiparos, Band. A közölt okiratszövegben nem látom adósnak azt az elismerését, hogy a kölcsönt nem 1930-ban, hanem 1932-ben vette fel. Az okiratban nincsen említés arról, hogy mikor vette fel az adós a kölcsönt. Az adósnak még kiállított váltóval szemben is jog van bármilyen bizonyítékkal igazolni, hogy a valóságban mikor kelt a tartozás és hogy a váltó egy előbbi, — konverzió alá eső — tartozásnak a prolongációjára szolgál. Véleményem szerint az adósnak az adott esetben is meg van. Szó lehet arról, hogy az 1932-ben kiállított okirat lemondást jelent a konverzióról. Ez értelmezési kérdés, amelyben a bíróság dönthet. Ha Ön álláspontja mellett kiáll, akkor perelnie kell az adóst a tartozás teljes összegére, aztán majd a bíróság ítélkezni fog, ha az adós konverzióval védekezik.

K. St. Tóvis. Konverziót Ön senkivel szemben sem kérhet, semmiféle jogcímen, miután kényszerregegyességben lévő kereskedő.

Nagy Károly asztalosmester, Kovászna. Ön nem élvezheti a konverziós törvény kedvezményeit, mert kötelezettsége — az irás szerint — 1933-ban keletkezett. Az, hogy a jelenlegi hitelezője által rendezett tartozás előbbi keletti, nem jön figyelembe.

Biri néni szakácskönyve a leg-
jobb a még a legolcsóbb. Ismét kapható
mindenütt. Kemény kötésben 100/- lej.
Postán utánvétellel szállítja a
Brassói Lapok Könyvosztálya.

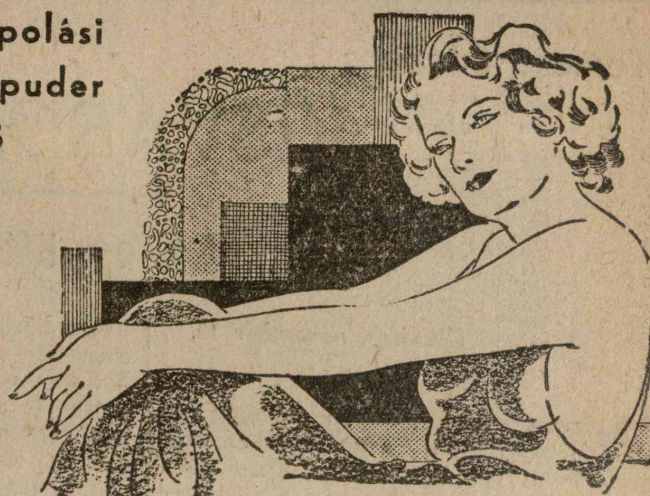
Márton József, Parajd. A konverzió kiterjed a be nem jelentett tartozásokra is, újabb bejelentésre nem volt szükség. A B. L. előző számában olvashatta üzeneteimben, hogy vitás a konverzióhoz való jog, illetve vitás, hogy falusi, vagy városi konverzió jár-e, mikor az adósnak csak lakóháza van és földadót csak a kertje vagy udvara után fizet. Önnek érdekében áll a falusi konverziót vitatni és ha hitelezője ezt nem fogadja el, akkor perelnie kell.

Dr. Kolozsvár. Ha nem volt iparengedélye és nem fizetett „impozit industrial“-t akkor, mikor Önnel megállapodott, akkor az Ön adósa konverzió alá esik. Ön nem térhet vissza arra, hogy az Ön által kifizetett tartozás mire lett fordítva, mert az ügylet létrejöttékor kell az iparosi minőségnek fennfornia ahhoz, hogy az adós, illetve a tartozás kivételes legyen.

I. J. Ugy Ön, mint kezesei falusi konverzió alá esnek. A más megyében lévő földje után fizetett földadóra is vonatkozhatik és ezt egy onnan szerzett közégi bizonyítvánnyal kell igazolni. Sem Önnek, sem kezeinek nincsen egyéb teendője, csak november 15-én fizetniük a felére leszállított tartozásösszeg 2,5 százalékát.

A szépségápolási szerek között a puder foglalja el az első helyet

Kétségkívül a leggyakrabban használt szer. Éppen ezért a nőknek, akik különös gondot ápolják magukat és vigyáznak szépségük kidomborítására, igen elővigyázatosságnak kell lenniük a puder vásárlásánál. Az a bizalom, amellyel a Richard Hudnut Three Flowers pudert Párisban, Londonban és New-Yorkban használják, legjobb bizonyítéka kiváló minőségének.

**RICHARD
HUDNUT**

Three Flowers

Puder

A Richard Hudnut
Three Flowers arc-
krémek is hatékony
segítoi a Nyugat
elegáns nőinek szé-
pségük ápolásában.

Parádékkal, felvonulásokkal és szónoklatokkal ünnepelték meg a győztes államok a fegyverszüneti napot

Több francia városban véres összeütközésekre került
sor a jobb- és baloldali fivélei között

Fáklyát cseréltek a francia és belga frontharcosok

Páris, november 15.

A volt antant-államokban nagy ünnepélyességgel ülték meg vasárnap a fegyverszünet tizenhatodik évfordulóját. Az államférfiak rádióbeszédet tartottak, a volt frontharcosok felvonulásokat rendeztek, viszont ezek kapcsán — főként Franciaországban — több véres összeütközés volt a jobb- és baloldali hívei között.

A francia fővárosban a volt frontharcosok az Étoile-téren levő diadalívnel áldozati fáklyát gyújtottak. Egyidejűleg a belga frontharcosok is fáklyát gyújtottak meg az Ismeretlen Katona brüsszeli sírjánál. A két fáklyát aztán Párisból, illetőleg Brüsszélből autón Valenciennes-be vitték s ott kicserélték, majd a párisi Brüsszelbe, a brüsszeli pedig Párisba szállították. A brüsszeli fáklyát maga Lipót király gyújtotta meg. A párisi ünnepségek során Lebrun köztársasági elnök előtt nagy katonai díszfelvonulás volt. Délután 11 órakor Franciaország egész lakossága egyperces csenddel áldozott a fegyverszünet megkötése emlékének.

Marseilleben is megtartották hagyományos felvonulásukat a volt frontharcosok. Amikor a menet a Tőzsde-téren arra a helyre ért, ahol Sándor jugoszláv királyt és Barthou külügyminisztert meggyilkolták, a gyász jeléül egy időre megállt.

A feszült belpolitikai helyzet Franciaország több városában tüntetésekre és véres összeütközésekre ragadta a szélsőséges elemeket. Párisban nagyobb jobboldali tömeg éltette Doumergue-t, a megbuktatott miniszterelnököt s „Lampapásra Herriot-ral” kiáltások közepette tüntetett a radikálisok ellen, akik elgáncsolták a diktatórikus szellemű alkotmány-módosítás keresztülvitelét. A hazafias tüntetők később Doumergue lakása elé vonultak s elénekelték a Marseillaise-t. Hasonló tüntetések voltak Marseilleben is, ezekről azonban hiányzik minden közelebbi részlet. Narbonne városában a jobb- és baloldali tüntetők, akik között sok volt az egykori frontharcos, meg is ütköztek egymással. Az elkeseredett utcai tusakodásnak nyolc meglehetősen súlyos sebesültje volt. Lille-ben ugyancsak a fegyverszünet ünnepelésével és a kormányválsággal összefüggésben egymásnak estek a szélsőséges felfogású politikai csoportok, az itteni véres közelharc után azonban 12 súlyos sebesültet szedtek fel az utca-kövezetről.

Herriot, mint Lyon polgármestere, az ottani városházán beszédet mondott a volt frontharcosok küldöttsége előtt. Hangoztatja, hogy Franciaországnak nem szabad megfedkeznie Jugoszlávia gyászáról s rokonszenvét azzal is ki kell fejeznie a jugoszláv nép iránt, hogy az

a béke problémájának a megoldásában. Ezután Herriot helytelenítette azt a politikát, amely egyes nemzeteket ki akar zárni a béke megszilárdítása érdekében való együttműködésből.

— A béke biztosításának legjobb módja az, ha számot vetünk azzal, hogy egyes népek milyen politikai rendszerben akarnak élni, — folytatta Herriot. — S ne feledkezzünk meg azokról a népekről sem, amelyek tragikus megrázkódtatásokon mentek át. A Népszövetség útján közelebb kell hoznunk egymáshoz a nemzeteket, mert ez egyet jelent a béke biztosításával.

ANGLIÁBAN IS

Angliában is a hagyományos külsőségekkel ünnepelték meg a fegyverszünet és a hősök napját. A londoni Cenotaph-nál tartott gyászünnepélyen György király is megjelent.

Sir Simon külügyminiszter rádiószózatot mondott, amelyet Amerikába is közvetítettek. Kifejtette, hogy a fenyegető

háborúval való állandó ijesztgelés mit sem használ a béke művének. Sokkal helyesebb volna, ha Európa felelős tényezői inkább a jószomszédi viszony szükségességét hangoztatnák és ápolnák. Feltűnést keltő rádióbeszédet mondott a yor-ki érsek is, aki a békeszerződések módosításának a kívánatosságát hangoztatta. Beszédét a Press Association külön kiadásban is nyilvánosságra hozta.

Angliában is voltak kilengések a fegyverszüneti ünnepségekkel kapcsolatban. Dublinban és Írország más városaiban a függetlenségi frontharcosok zajos angol-ellenes tüntetéseket rendeztek és több angol lobogót elégették.

Lengyelország nemcsak a fegyverszünet napját, hanem függetlenné válásának tizenhatodik évfordulóját is ünnepelte vasárnap. A reggeli Te Deum után Pilsudski szemlélt tartott a különböző fegyvernembeli csapatok fölött. A díszszemlén jelen volt Moscicki köztársasági elnök, a kormány valamennyi tagja és a diplomáciai testület tagjai is.

1929—1934

**Az átlagos jövedelem 10.400 lejről
4800 lejre csökkent,
az adó 21,4 százalékról 27,1 százalékra
emelkedett**

Nagygyűlést tartottak Temesváron a Bánság kereskedői

Temesvár, november 13.

Vasárnap délelőtt tartották meg a Bánság kereskedői temesvári nagygyűlést, amelyen nagyváradi és aradi kiküldöttek is résztvettek. A gyűlést Kecskeméthy Sándor, a bánsági kereskedők egyesületének elnöke nyitotta meg. Majd felszólalt Szöllősy Zsigmond dr., aki az új külkereskedelmi rendszert ismertette megállapította, hogy a kormány ebben nem tartotta szem előtt a kereskedők érdekeit, ami szükségszerűen maga után vonja a kereskedők országos megmozdulását. Ennek végső célja az volna, hogy kivívja a sérelmes rendelkezések visszavonását, mielőtt még életbeléptetné őket a kormány.

Fried János dr., a nagyváradi kereskedelmi szövetség titkára az adótörvény módosításáról tartott előadást. A módosítás szükségességét számösszehasonlító adatokkal bizonyította. Fried dr. szerint az utóbbi négy évben a gazdasági forgalom és az adóterhek fordított arányban állanak egymáshoz. A gazdasági forgalom csökken, míg az adóterhek százalékarányban nőnek. 1929-ben — az előadó

szerint — a nemzeti jövedelem átlaga fejenként 10 ezer 400 lej, az adó pedig 21,4 százalékos, míg 1934-ben a nemzeti jövedelem átlaga 4800 lejre csökkent, az adó viszont 27,1 százalékra emelkedett. A kereskedők adójáról beszélve megállapította Fried dr., hogy a kereskedők háromszorosát fizetik adóban annak, amit a szabadfoglalkozásuk. Az adórendszer általában túlhaladja a fizetőképességet, amit az is bizonyít, hogy a szigorított adóbehajtások ellenére az adóhátralékok nem hogy csökkennének, hanem még növekednek. Az állam úgy tesz — mondotta Fried dr. —, mint az a gazda, aki nem nyírja, hanem nyuzza a juhát.

Dr. Endre Károly, a bánsági kereskedők szövetségének titkára az üzletberek csökkentésére országos tevékenység beindítását javasolta. Indítványozta, hogy a kereskedők bojkottálják azokat az üzlethelyiségeket, amelyekből kereskedő béremelés miatt költözött ki. Végül felhívta Temesvár kereskedőit, hogy az országos akciótól függetlenül kezdjenek minél előbb erős mozgalmat a magas üzletberek letörésére.

Tomcsa Sándor:

KISVÁROSI RIPIORTOK...

Az együttérzés és összefogás

Kisváros, november 13.

Délután fél egy.

A kisvárosi iparos, ebéd után, még akkor sem fog rögtön a munkájához, ha történetesen van is munkája. Ebéd után nyújtózik egyet, számba veszi a gyerekeket, olykor újságot olvas fenhangan, az advaron vagy a ház körül „matat”, de mégis inkább jó vastag cigarettlit sirit és kiáll a kapuba. Különösen ha olyan édes, langyos ősz van, mint ezekben a pillanatokban; persze ezé az édességért és langyért felelősséget nem vállalhatunk és mire ezek a sorok megjelennek, sajnos, a tavaszi jelzők már valószínűen csatakos, szeles, prűszkölös anakronizmussá válnak.

Egyelőre azonban, nyitott ablaknál, ingujjban, itt ülök az asztal mellett, délután fél egy van és iparosok állnak a kapukban, jó vastag cigarettlit szivnak és tárgyalják a világ sorját és a magukét, hangosan, leplezetlenül, szinte dicsekedve.

Igaz, nem sokan járnak az utcán. A városka egyik fele ebédre, a másik fele pedig úgy tesz, mintha ebédelt volna. És valljuk be, mindennek ellenére, a „másik félnek” ez a felfogás, hogy ezek a tulajdonságok kivesztek a világból és emberiségből.

Egyszerűen délután fél egykor az iparosok állnak a kapuk előtt és beszélgetnek. Eleinte csak átheszélgetnek egymáshoz, de ahogy a téma és a társalgás érdekesebbé válik, úgy csoportosulnak az egyik kapu előtt.

A multról beszélgetnek. Arról, hogy bizonyos Boros Gyuri timár minden ősszel hétszázhusz forintot keresett azon, hogy

nyers bőrkötet szedett. Persze Gyuri bizony kártyázott, illogatott s a fehérséget sem vetette meg — amint értesülök a nyitott ablakon keresztül — ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy volt idő, amikor így ősszel, egész könnyedén, hétszázhusz forintot lehetett keresni.

— Hej, mi pénz volt az! — billenti kezét fejéhez egy nagybajuszu csizmadia és a többiek elmélázva bólogatnak. És a boldog mult visszfénye ott ragyog arcukon.

Aztán, ahogy fogy a cigarettli, úgy csuszna át a jelenbe. És ezzel párhuzamosan úgy sötétednek az arcok, roppannak össze, lomposodnak a figurák és néhány perc múlva már a ma gondjaiban, bajaiban, nélkülözésében és könyörtelenségében kapálóznak.

Az egyik tatárarcu, kiszikkadt, az öklét rázza:

— Hét gyermekem van s azt mondják, ha gyereket tudok csinálni, tudjak is fizetni. Hát nem istentelenség?!

A másik, kis, kövér, pocikos, sima, papos, belendíti magát a társalgásba:

— Lám, Samunak egy sincs. Nincs is baja az adóval.

A harmadik, magas, mélyhangú:

— Asse élet, higye meg. A gyermek kell.

Mire ismét a tatárképű:

— Jó jó, kell-kell, de azért, hogy nekem hetet adott az Isten, ne másszanak rám.

— Abba' magának van igaza, — bólint a kis pocikos.

— Kérem, az a baj, hogy bennünk nincs összetartás, — állapította meg a magas mély hangján, kissé összefüggés nélkül, de mindenki tudta, hogy miről van szó. — Minket mindenki üthet, rughat, becsaphat, üldözhet, — folytatta — nem törődik velünk senki s még mi is marjuk egymást, — bukott le még mélyebbre a hangja.

Az egyszerű szavak behulltak a lelkekre és a lelkek tompán visszhangozták azokat.

És ekkor történt valami...

Az üldözött

Az utca felső részéből, melyet egy kanyarodó zárt el, ordítás, vitás és lábdobogás zaja hallatszott.

Mi lehet? Mindnyájan arra felé figyeltek, nekilapulva a falnak, hogy végig láthassanak az utcán. A láрма hol erősödött, hol alább hagyott, mint mikor valami küzdelem folyik és hol az egyik fél, hol a másik kerekedik felül. Aztán néhány pillanat múlva az egész kirobbant a kanyarodónál.

Egy sáros, csapzott szőrű, behuzott farku, rémült kuvasz-kutya rohant az utcaközé és utána három barna képű, gyorslábú, könyörtelen, érzéketlen és farradhatatlan szakmabeli legény — botokra szerelt hurkokkal.

A kutya fogók. Pecérek. Hóhérok. Nem akarok semmi mesterségbeli önérzetet sérteni, de itt tényleg így hívják: hóhérok.

A kutya, bizonyára úgy érezte, hogy egerutat nyerhet és ezt is vélte mindenki, mert a többség határozottan a kutya pártján volt, mikor az utca másik végén feltűnt még két elszánt kutyafogó, hurkokkal felszerelve.

A kutya megtorpant.

Egy pillanatra leült és elvonította magát, feltartott fejjel.

Aztán a menekülés útját kutatta. Ez azonban lehetetlennek látszott.

A KÜZDELEM

A kutya egész kis körzetben mozgott most. Valósággal ide-oda rángatózott. Szőrét a halálfélelem felborzolta, szemei kitágultak és égtek.

Az öt pecér módszeresen támadott. Kettő-kettő elzárta az utcát, az ötödik ezorosabba fogva hurkos botját, a kutya felé indult.

A kutya cikázni kezdett.

És valami olyan éreztek, mintha ők vergődneek egy könyörtelen körben.

Talán a kutya rájuk-rájuk pillantott könyörögve.

A harc vége felé közeledett. A kutya szája vérzett, szemei elhomályosultak.

Most éppen előttük orozkodott előre az egyik pecér. A másik az utolsó felén.

A kutya felülvoltott hosszan, panaszo-

san. Bucsuzott az élettől, amely lehet, hogy kutya-élet, de mégis csak élet.

Egy hölgy sirva beszaladt egy ablakból, egy férfi azt kiáltotta: csináljatok már valamit hél!

És ekkor...

És ekkor a tatárképű a pecér elé állott és mintha csak véletlen lenne, meglökte azt. A pecér nekitántorodott a falnak és elejtette a hurkos botot.

És a kutya az így támadt résen mint a nyíl repült a szabadságba, az életbe.

A másik pecér éppen csak úgy, meggyőződés nélkül utána vágta a botját.

A tömeg összefutott és a kutya után bámolt. Az pedig csak szaladt, szaladt, ahogy a lábai bírták. Egyetlen egyszer nézett vissza.

A három iparosra.

És ha jól láttam — hálásan.

Tisztázta a bíróság a romániai kirándulások kapcsán hazaárulással megvádolt budapesti újságírókat

300 pengőre ítélték a rágalmozó lap szerkesztőjét

Budapest, november 13.

A mult év szeptemberében, amikor a magyarországi sajtó képviselőinek egy része Jugoszláviában, Bulgáriában és Romániában látogatást tett, a budapesti „Mai Nap” című lap éles támadást intézett a kiránduló újságíró-csoport ellen a miatt, hogy Bukarestben tisztelegtek az ismeretlen Katona síremlékénél s nem adtak azonnal frappáns választ Tilea akkori miniszterelnökségi alminiszter revízióellenes kijelentéseire. A Mai Nap szóbanforgó cikke a kiránduláson részt vett hirlapírókat hazaárulóknak bélye-

gezte meg.

A megtámadottak a lap felelős szerkesztőjét, Fodor Miklóst, hatrendbeli rágalmozás, becsületsértés miatt perbe fogták. Az ügyet hétfőn délelőtt tárgyalta a törvényszék s Fodor szerkesztőt bűnösnek találva, 300 pengő pénzbírsággal sújtotta. Az ítélet érdekes indokolása szerint nem bizonyítható, hogy az újságíró-csoport tagjai hazaárulást követtek el. Még érdekesebb, hogy amíg Fodor szerkesztő csak az ítélet enyhítéséért, véldője Paul János dr. a bűnösség megállapítása miatt fellebbezett.

A lakó ritka szerencsése

Nem szabadalom, élhet vele más lakó is!

Eredeti kártérítési per a házigazda és bérloje között
A bíróság a lakónak adott igazat

Temesvár, november 13.

Páratlanul érdekes perben hozott ítéletet a temesvári járásbíróság. A döntés alapján még jó néhány lakó akadhat, a ki rendkívüli körülmények folytán lakbérét igen olcsón kiegyenlítheti — az adóbónok jóvoltából.

Egy belvárosi trafikoszó évi 27 ezer lejért bérelte a trafikhelyiséget a hozzátartozó lakással együtt. A háziurnak azonban különféle adósságai voltak. Először banktartozás fejében foglalták le a házbért, majd vízvezetékdíj, végül pedig rendes adóhátralék fejében. A háziur nem kevesebb mint 435 ezer lej hátralékkal „rendelkezett”. A trafikoszó már régen megszokta, hogy a házbérrel a bank ügyvédjéhez, a vízvezetéküzem pénztárához, vagy az adóhivatal kasszájához sőtáljon. A háziur azután a lakbérkönyvecskében minden ellenvetés nélkül igazolta, hogy a lakbért kiegyenlítette, harmadik személynek történt fizetés útján.

Hogy, hogy nem, a trafikoszó kitudta, hogy a háziur adóhátraléka még 1931 előtti időkből származik, tehát adóbónokkal is fizethető. Beszerzett tehát adóbónokat — amelyek tudvalevőleg névértékük harmadrészéért kaphatók a szabad forgalomban — és elkezdett vele fizetni. Már 13500 lej szurkolt le adóhátralék, illetve lefoglalt házbér fejében, az adóhivatalnál. Csak azt az egy hibát követelte el, hogy nem fizetett mindig pontosan elsején. Az adóhivatal szó nélkül elfogadta a bonokat.

Azonban a háziur is figyelemmel kísérte a dolgot és beperelte lakóját azzal, hogy jogtalanul nyereszkedett az ő kárára. Követelte az adóbón névérték és forgalmi értéke közti több mint nyolcezer lejes különbözetet. A trafikoszó ugyanis 5488 lejért vette azokat a bonokat, amelyekkel 13.500 lejnyi házbért egyenlített ki. Egyben, a késedelmes fizetésre hivatkozva, kilakoltatást is kért.

A tárgyaláson a járásbíróság előtt a trafikoszó ügyvédje, Terner József dr kifejtette, hogy a háziur követelése teljesen alaptalan. A háziurnak az adóbónban befizetett 13.500 lej fejében ugyanazt az adóhátralékot könyvelték a javára.

Nincs károsult, tehát nincs jogtalan nyereszkesedés sem. Legfeljebb az állam panaszkodhatnék, az viszont nem teszi, mert a törvény szerint saját adóbónjait teljes értékben kell elfogadnia. Ha pedig a szegény trafikoszó megtakarított valamit, hát, édes istenem, inkább ráfér, mint a háztulajdonosra... Végül idézte Terner dr. a miniszteri rendeletet amely szerint adóbónnal harmadik személy részére is eszközölhető fizetés.

Anastasescu bíró helyt is adott az érvelésnek és elutasította a háziurat, kimondván, hogy semmi joga sincs a bonok árfolyamkülönbözetét követelni.

Ezzel az elvi kérdés, esetleges hasonló esetekben is irányadó módon, eldőlt. Jelen esetben a trafikoszó mégis megjárta, mert minden élelmessége mellett elkövette azt a hibát, hogy nem pontosan elsején vitte be az adóbónokat az adóhivatalba s így késedelmes bérfizetés címén elrendelték a kilakoltatását. — A kincstár — mondta ki az ítélet — nem adhat haldékokat a lakbérre akkor sem, ha azt adóbónban lefoglalták s a háziur jogosan követeli fizetési késedelem címén a kilakoltatást.

Felrobbant és megölt két gyermeket a mezőn talált gránát

Nagypárad, november 13.

A Telegd melletti Serges község határában Kozma Péter 15 éves legényke 2 társával együtt gránátot találtak a mezőn, amit közös elhatározással tüzetartottak, hogy kis háborús színjátékban legyen részüik. A gránát felrobbant és a közelben álldogáló Kozma Pétert és Mul Pétert darabokra tépte, míg Floris Jánost oly súlyosan sebesítette meg, hogy az a biharmegyei közpórházban, ahová beszallították — haldoklik. A robbanás olyan nagyerejű volt, hogy a faluvégén betörttek a házak ablakai és a parasztnok megszöri földéről futottak haza, hogy magyarázatot találjanak a szokatlan dörrénés-re. A szomorú eset az egész községet izgalomban tartja és a csendőrség megkezdte a nyomozást annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség.

MATUSKA TITOKZATOS „LEÓ”-JA A SZAKORVOSOK MEGVILÁGÍTÁSÁBAN

Vannak értelmes,
sőt tudós örültek is

Einstein revolveres „vetélytársa”
és a szenátusi elnök, aki „megváltja a világot”

Wagner-Jauregg tanár
„meggyőzi” a riportert

Elkerülheti-e Matuska a büntetést

Temesvár, november 13.

A világ szeme tágranyitva szegődik a tárgyalóteremre, ahol a biatorbágyi rémet vallatják. Matuska tréfál a bírósággal, talpraesetten humorizál, néhány megjegyzésén halálra nevetetheti magát az ember. A politikai beállítottságok már lékoptak róla, már csak az a kérdés: örült, vagy épeszü és zseniális humorista?

— Szimulál — mondják a megfigyelők. — Vini, most is kiesett a szerepéből...

Ideje, hogy megszólaljanak az orvosszakértők. Az alábbiakban adjuk a neves temesvári meggyógyász, Krausz Mihály dr. véleményét.

HAT MAGA NORMÁLIS?

— Normális Matuska, vagy nem?
— A világhírű bécsi professzornak, Wagner

Jauregg-nek mindjárt Matuska elfogatása után feltette ezt a kérdést egy furge riportert. Alapos megrökönyödésére a következő választ kapta: „Hát maga normális? Vagy én normális vagyok?”

— Igen, ki normális, különösen manapság? A bűnözők semmiesetre sem. A bűnözés már magában véve a neurózis egyik megnyilatkozási formája.

— A törvénykezésben az orvosszakértőnek rendszerint másodrangú szerep jut s orvos létemre is be kell látnom, hogy nem egészen ok nélkül. Igaz, voltaképpen minden bűnözőt lelki vizsgálat alá kellene vetni és úgy gyógyítani. Itt azonban már a társadalmi kérdések területére tévedünk át. A ma társadalmában nincs berendezkedve erre. Talán eljön az idő,

amikor a törvénykezés megelőző, javító és megtorló szelleme a szakszerű gyógyításnak adja át helyét. Pillanatnyilag azonban nem lehet egyebet csinálni, mint ártalmatlanná tenni a veszélyes bűnözőt, akár fogházban, (melyből majd lelki klinika lesz), akár elmegyógyintézetben.

— Mikor „közönséges bűnöző” a vádlott és mikor „patológikus eset”? Ekorül is gyalóan ingadozó a közfelfogás. Általában aszerint ítélnék, hogy anyagi hasznot húzott-e a bűnöző tettéből, vagy nem. Ha valaki pénzért ölt, akár 20 lejért: úgy közönséges rablógyilkos s a közvélemény akasztófa után kiált. Viszont a kéjgyilkosságnál mindenki látja a „patológiát”.

Örült, ha nem is dühöng...

Matuska esetében, ha a hosszadalmas személyes megfigyelés és a körülmények ismerete hiányzik is, a tárgyaláson elhangzottakból a szakembernek csak egy véleménye lehet: Matuska örült, még pedig „paranoiás”. A paranoia, Moravcsik tanár könyve szerint:

„Lassanként, fokozatosan, rideg következtetésekkel kifejlődő s az egyéniséggel szoros összefüggésbe lépő, rendszeresítő téveszmék, az azokat többnyire kísérő, támogató, kidomporító, színező hallucinációk és illúziók, rendszeresen fokozott megfigyelő képesség, az észrevett tünetek egy részének egyoldalú felfogása, helyes kritika nélküli értékelése, a saját személyiségnek a külső körülmények által meg nem okolt, túlzott előtérbe toléása és emlékezeti csalódások jellemzik.”

A laikus nem hiszi el Matuskának, hogy örült. Hogyisne! Se nem dühöng, se nem mutat teljes bárgyságot! Értelmes válaszokat ad, terveit intelligenciára valló körültekintéssel készítette el s hajította végre! Világos, hogy „szimulál” és többször „kiesik szerepéből”, — mint egyes tudósításokban olvashatjuk...

A laikus nem tudja, hogy a paranoia, téveszmés ember, téveszméjének korlátai között, magas szellemi képességet mutathat fel.

Matuska beismerte tettét, Matuska bűnösnek vallja magát, Matuska sajnálja áldozatait, Matuska normálisnak deklarálja magát. És mégsem az, mégis örült, aki jobb ügyre méltó intelligenciával és felfüggetlenség, egy normális ember gesztusával fogott hozzá örült tettének végrehajtásához: vonatot robbantott, rokkant akart látni, mert ez beteg eszmekörének rendszeréhez tartozott.

A SZÁSZ SENÁTUS ÖRÜLT ELNÖKE

A paranoia magva, a téveszme rendszerint, vagy legalább is számtalan esetben: a világ megváltása, az emberiség boldogítása, az örök vagy hosszú élet titka, szenzációs fizikai vagy technikai felfedezések, a kör négyesgöszítése, a perpetuum mobile, stb. Sajnos, ezek a betegnek nem mindig kerülnek elmegyógyintézetbe vagy orvosi kezelés alá és szabadon „boldogítják a világot”. Ezek a betegek azonban képesek nagy szaktudással, vagy profétai retorikával alátámasztani képtelen eszméiket.

Schreber dr., a XIX. század végén a szász szenátus elnöke, autobiografikusan feljegyezte saját betegsége keletkezését. Erre alapított Freud a maga analitikus magyarázatát a paranoiáról. Most vegyünk részletet Schreber kezelőorvosának feljegyzéseiből:

— Beszélgetés közben magas szellemi nivót értem el, jogi, politikai és művészi téren egyaránt... szellemesen társalgott, hölgyek társaságában lebilincselő kedvességgel viselkedtem... mindamellett nem akart tágítani téveszméimről, miszerint őt isteni hangok a világ megváltására szólították fel. Ő név fog átalakulni és ilyen módon megváltja az egész emberiség lelki üdvösségét.

Később vitték intézetbe, míg végül, orvosai ellenzésére, a hatóságok feloldották a gyámítás alól és szabadon engedték. Hiszen, téveszméjét leszámítva, tiszteletet parancsoló jellemű államférfi képét mutatta!

Matuska örült. Aki éveken át ilyen alaposan és kitartással készült elő merényletei tervét, az nem is lehet más. S ha tanulta volna a pszichiátriát, akkor se tudná ilyen tökéletesen „szimulálni” téveszméinek és magyarázatának annyira bonyolult rendszerét.

A paranoia eredetét illetően az orvostudo-

mány azt tartja, hogy nem külső fertőzés, vagy lelki élmények szülte, hanem hereditatív, vagyis veleszületett, alkati betegség. Tehát minden bizonnyal öröklött. Gyógyítása még nem áll módunkban.

EINSTEIN „VETÉLYTARSA”

A paranoia nem mindig, de sokszor közveszélyes. A háború előtti hetekben történt a híres eset, amikor egy paranoia osztrák tanító felgyújtotta a faluját. Száz emberélet veszett oda. Avagy: a bécsi klinikára behoztak hozzánk egy embert. Németországból jött s a vonatról leszállva, a Westbahnhof közelében leült reggelizni egy kávéházban. A közelben fiatal emberek csevegtek és nevetgéltek. Embereink megitta a kávé s zsebébe nyúlt és revolvert rántva, közéjük lött. A klinikán a következőket adta elő:

Müncheni kereskedő vagyok, elméletet dolgoztam ki, amely megdönti Einstein teóriáját. Ahogy a Neue Freie Pressé olvastam, a sorok közt megéreztem, hogy elárultak. A szembenülő fiatal emberek már ezen nevetnek. Közéjük lötem a gazembereknek...

Elhiszem, hogy alapján hibás, de részleteiben nagy szaktudással kidolgozott tanulmánya fektet otthon a fiókjában.

Ez a paranoia, megszállottja egy rettenetes öröklött betegségnek, bár lelki élmények, háború, munkanélküliség, nyomor, emigráció

stb., mint kiváltó okok, nem alárendelt szerepet játszhatnak a baj kirobbanásában.

BETEG, DE BÜNTETNI KELL!

— Tehát ismét: Matuska örült. Ami azonban nem jelent számára menlevelet, vagy felmentő ítéletet. A kérdés, mint mondtam, itt szociális ténnyé csap át. Amíg nem épül fel olyan társadalom, amely alapján elejét vegye a lelki megbetegedéseknek és bűnözésnek még a gyermekkorban, addig mindig előfordulhat, hogy a büntető törvénykezés lesz illetékes patológikus esetekben is. Bármennyire megértjük Matuska betegségét orvosi szempontból, épügy megértjük társadalmi szempontból, hogy a közveszélyes bűnözőt ártalmatlanná kell tenni!

★

Igy hangzik a szakvélemény, amely élesen bevilágít a biatorbágyi rejtélybe és megadja a nyomot a „Leó” után, akiről hasztalan érdeklődött a tárgyalás elnöke: husból-vérből van-e?

Ez a „Leó”, Matuska Szilveszter husában és vérében él. Tucat számra pusztította el az ártatlan embereket s a társadalom és orvostudomány nem elég erősek ahhoz, hogy kiirtsák belőle a „rossz szellemet”. Legfeljebb vele együtt.

Körmives Géza

Zár alá helyezték a volt csendőrfőparancsnok minden vagyonát

Dumitrescu tábornok közel 9 millióval
károsította meg az államot

Bukarest, november 13.

A bukaresti tábla mellett működő vagyonellenőrző bizottság befejezte a vizsgálatot Dumitrescu tábornok ügyében és határozatában

a vagyonok ellenőrzéséről szóló törvény 5-ik és 36-ik szakaszai alapján javasolja a büntetőeljárás megindítását a volt

csendőrfőparancsnok ellen.

A bizottság megállapítja, hogy Dumitrescu az állam kárára anyagi előnyöket szerzett, melyek összege szerint

8 millió 935 ezer lejt tesz ki.

Egyben elrendeli a tábornok minden ingatlan és ingó vagyonának zár alá helyezését.

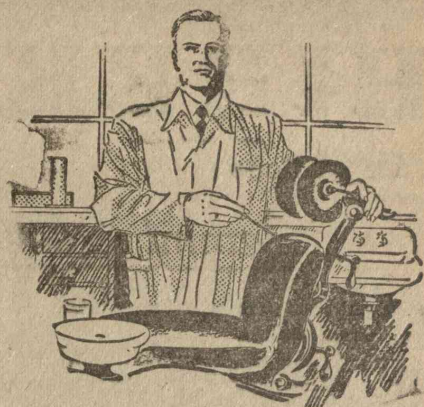
„Főnököm utasítására elviszem ezt az árut...”

Vakmerő kirakattolvajt
fogtak Aradon

Arad, november 13.

Vasárnap ebéd után Arad egyik legforgalmasabb utcájában, a Forray-utcában példátlanul merész kirakattolvajt ért tetten Friedmann S. József kereskedő. A tolvaj ép kinyitotta a kirakatot és abból egy vég selymet emelt ki, amikor a kereskedő odaérkezett. Friedmann udvariasan megkérdezte a kirakattolvajtól, hogy mi célra viszi el a kirakattól selymet. A kirakattolvaj hasonló udvarias modorban felelt: „Főnököm utasítására veszem ki a kirakattól ezt az árut, hogy átvigye ide a szomszédházba”. Friedmann ez az udvariasság, mivel saját kirakatá-

ról volt szó, kihozta sodrából és se szó, se beszéd nekiugrott a hidegvérű fiatal embernek, hogy kezei közül kitépje a tulajdonát képező selyemvéget. A tolvaj erre félreugrott és futásnak eredt. Friedmann torkaszakadtából „tolvaj!” és segítség!-et kiabált és több csatlakozóval üldözőbe vette a zsákmányával menekülő kirakattolvajt. Az üldözők nagy számához hamarosan rendőr is csatlakozott, mire a selyemtolvajt lefogták és bekisérték a kerületi rendőrségre. Itt kiderült, hogy a fiatal embert Bachmann Jenőnek hívják és egy országosan körözött tolvajjal azonos. Az eljárás a vasárnap délutáni kirakatrabló ellen megindult.

A FOGORVOS épen olyan éber őre egészségének, mint az Ön háziornosa.

Menjen minden évben kétszer hozzá!

A legnagyobb baj, hogy a legtöbb ember a fogak jelentőségét csak akkor ismeri fel, amikor már hijával van azoknak. Egészséges fogak nélkül nem létezik egészséges gyomor, enélkül pedig jó kedély. Az Odol Társaság 40 év óta főfeladatául tűzte, a száj és fogápolásról felvilágosítani az emberiséget. Rendkívül határos készítményeket állított elő és a közönségnek az általánosan elismert és kipróbált szereket — az Odol fogkrémet és az Odol szájvizet — bocsátotta rendelkezésére. Még azok is, akik Odol készítményeinket használják, keressék fel saját érdekükben évente legalább kétszer a fogorvost; vannak esetek, amikor csak a szakértő avatott szeme biztosíthatja a kívánt eredményt,

a fogak megtartását.

Használjon egész éven át
ODOL szájvizet és ODOL fogkrémet!
Keresse fel kétszer évente
a fogorvosát!

További 271 magyar könyvet tiltottak ki Csehszlovákiából Tiltakozás a szlovenszko képviselőtestület ülésén

Pozsony, november 13.

A szlovenszko tartományi képviselőtestület ülésén Alapy Gyula dr. magyar tag tiltakozott az ellen, hogy a cseh hatóságok újabb rohamot indítottak a magyarországi könyvek ellen. Rámutatott arra, hogy legutóbb is nem kevesebb, mint 271 magyar könyvet tiltottak ki, köztük Herzeg Ferenc, P. Gulácsy Irén, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond és Kosztolányi Dező műveit. Mi több, a régebben elhunyt Kiss József és Prohászka Ottokár műveit is indexre tették.

Alapy dr. a szlovenszko magyarság nevében ennek a hajszának a megszüntetését kéri, utalva a szellemi együttműködés ligájának népszövetségi határozataira.

— Gyomor- és bélbántalmak, hasüregbeli vérpangás, izgékonyág, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, ijedősség, általános rosszullét, a munkaképesség csökkenése sok esetben rövidesen megszűnnek, ha a beteg néhány napon át reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Az emésztőszervi bajok orvosprofesszorai állandóan dicsérik a Ferenc József viz enyhe és megbízható hatását s azt gyakorlatukban sürdén rendelik.

— A marosludasi bankok alig győzik fogadni a mezőgazdasági adókat. Tudósítónk jelenti: Azok az erélyes hatósági figyelmeztetések, amelyek a mezőgazdasági tartozások november 15-ig való rendezésére, illetve a részletek fizetésére szólítják fel az adózókat — eredménnyel jártak. Pénteken a Mezőségről, sőt még a szomszédos vármegyékben is a csoportosan beérkező földművesek olyan tömegesen lepték meg a marosludasi bankokat adósságaik rendezése céljából, hogy a bankok kénytelenek voltak az adókat távolági csoportok szerint beosztani. Érdekes azonban, hogy a falusi kisiparosokat — akikre ugyancsak vonatkoznak a konverzió előnye — sora szólítja fel a Banca Nationala a váltóösszeg és a költségek teljes kifizetésére. Ezeknek a kisiparosoknak a váltóit a hitelező bankok előzőleg visszleszámlálták a Banca Nationalánál és most egyik bank sem akarja tudomásul venni, hogy a kisiparosokra is vonatkozik az adósságrendező törvény.

HIREK

M. Hegyi Ilona:

Semmi érdekes

— Nincs valami érdekes tárgyalás? — kérdeztem az ügyvédtől.

— Semmi különös, — sóhajtotta, — megszokott, unalmas dolgok. Ma egy gyermekbántást hallgatott ki a bíróság. Vannak vagy huszonöt, tizenhároméves-tizenhatévesek.

— Mit csináltak ezek a gyerekek?

— Erről ugye lehet cikket írni. Mondom, hogy unalmas, semmi ügy; loptak. És egy másik gyermek különállón ugyanezt csinálta. Ez nem tartozott a bandához, csak ő is loptott. A gazdája azt mondta, hogy nem kívánja a büntetését. Visszakapta az árúját, hadd fusson a gyermek. A bírók ásíthatnak. Minden olyan unalmas. Már be is fejezték volna ezt az ügyet, azonban a gyermek anyja felállt és így szólt: Kérem a bíró urakat, ítéljék el a gyermekeimet. Csavarog, rossz, tolvajkodik. Nem elégzik meg az egyszerű kenyérrel, amit eszünk. Nem sokat eszünk, az igaz és van úgy is, hogy puliszka van csak a házbán. Dehát, kérem, mi mindent szegények voltunk, de tisztességesek. S a fiam, mintha csak megőrült volna, nem akarja ezt megérteni. A rossz szellemek szállhattak meg, kérem! Nem bírok vele. Lázadozik s amikor a bottal húzok egyet rajta, akkor visít és még vissza is felel: — Nem akarok éhezni! Loptam és ezentúl is lopni fogok. — Bíró urak, ítéljék el, hadd legyen nyugalom köze!

— Na és? Na és aztán mi lett?

— Mi lett volna? — kérdezte az ügyvéd csodálkozva, — elítélték.

Igen, igaz van az ügyvéd urnak, olyan unalmas minden. Ezek a mindennapos ügyek. Ezek a megszokott lopások, amelyek most napról-napra egyformábbak és gyakoribbak.

Semmi érdekes!

Es mégis a bíró urak lassan-lassan aggódva felfigyelnek: hogy is van csak? A paragrafusokat már nemsokára nem lehet majd gondolkodás nélkül alkalmazni. Bíró urak. Lázadozik a fiam. Bíró urak segítsetek. Itéljétek el a gyermekeimet.

Es a lázadók száma ijedősen nő. Mégis ezeket el lehet itélni. Ezeknek büntetés a fogház. Féktelen szabadságukat kegyetlenül megszenvedik.

De mit lehetne csinálni azokkal, akik nem lázadnak? A nagybecskerek Josiev Elza szerző nővel. Mert ilyen is van. Ez egészen új szerző elem. Aki beletörődik. Akinek minden mindegy.

Josiev Elza szintén lopott. Egy ruhát loptott. És mikor a rendőrség felszólították, hogy adja vissza, nyugodtan, közönyös arccal levette magáról a ruhát, átnyújtotta a károsultnak és anyaszült meztelenül várta, hogy átkísérjék az ügyészre.

A rendőrök zavarba jöttek. A régi rongyok valamelyik külvárosi szemétdombon maradtak. Hogy lehet egy meztelen nő a bíróság elé vezetni? Végül is egy másik rabnőtől kölcsönöztek ruhát erre az alkalomra.

A bíróságnak is elég kellemetlen volt. Hogy lehet ilyenkor feltenni az obligát kérdést, hogy a vádlott milyen okból követte el a lopást?

A tolvajról azonban angyalian viselkedett. Mindenbe belenyugodott. A kölcsön ruhába, a háromhavi fogházba, amit büne (?) miatt kapott és abba is, hogy a kölcsön ruhát a tárgyalás után elvették tőle.

Most ott fekszik a puccsban, a pokrócot magára húzza és csendesen vár három hónapot.

Három hónapot. Igazán nem sok. Mert ez nem egyszerű lopás. Ez a nő lázít. Lázít még most a börtönben is az ő meztelen nyugalmával. Ez az ingéltű vadító nyomorplakát, az emberhűből faragva.

Egyébként unalmas kicsi perek. Széles e világon unalmas, egyforma bűnök: a nyomor ünnepe.

Semmi érdekes.

— **Érmihályfalvai hírek.** Tudósítónk jelenti: A bál szezon hamar megindult Székelyhídon. Szombat este a görög keleti egyház rendez jótékony célú táncmulatságot Erdei Iluci, közismert hagnverseny-énekesnő közreműködésével. Vasárnap este pedig az Iparos Otthon tartja a hagyományos „Batyus bálját”. — Rövid időn belül újra megindult az Érmellék egyik legnagyobb gőzmalma, a háromemeletes „József műmalom”, amely a tavaly teljesen porrá égett. A hatalmas malmot a Weisz Testvérek vásárolták meg és építették fel.

★ Utmutató a kettős könyvvitel gyors és könnyű elsajátítására. Összeállították Neuhäuser Otto és Maroevic Iván. Ára 30 lej. Pósta székelydél 35 lej. Csak a pénz előzetes beküldése mellett küldi a Brassói Lapok könyvosztálya.

— **Hunyadmegyei hírek.** Tudósítónk jelenti: Nestor Romulust, a hunyadmegyei törvényszék főügyészét, Déváról Brailába helyezték át. Utóda Sárhu Mihai dévai ügyész lett, aki már át is vette az ügyészség vezetését. — Héjus József kaláni kocsmáros italmérésébe szombatról vasárnapra virradólag ismeretlen tettesek betörték. A betörőknek néhány üveg konyakkal és likőrrel kellett megelégedniük, mivel a tulajdonos semmi készpénzt nem hagyott az üzletben. — A dévai nyomdász kerület nyomtatványkiállítás rendez. — A sztriszentgyörgyi római katolikus iskola négy növendékét idegen hangzású nevük miatt a felsőbb tanügyi hatóságok az állami iskolába utalták át. — Horváth László színgazgató szintársulata 11-én fejezte be szezonját Déván, ahonnan Vajdahunyadra ment a társulat.

— **Közzgyűlést tart Gyergyó római katolikus tanítóegyesülete.** Tudósítónk jelenti: November 14-ikén délelőtt a gyergyói római katolikus felekezeti magyar tanítók közgyűlést tartanak a szárhegyi iskola nagytermében. Ezalkalommal szönyegre kerül kilátástalan életük. A maga megdöbbentő valóságában fog kibontakozni az az egyre jobban elmélyülő nyomor, melyben a kisebbségi magyar élet legbecsületesebb és legönzetlenebb nap-számokai tengődnek.

ABLAK

Ami eddig a sakk nagyságai közül senkinek nem sikerült, azt megcsinálta Aljechin dr. sakkvilágbajnok: kastélyt vásárolt Le Chateauban Páris mellett és negyedik feleségével az ódon épület magánosságába vonult vissza. Aljechin, aki élete nagyrészt királyok, királynők, bástyák, futárok és parasztok közt töltötte el és görnyedt háttal hajolt a sakkasztal fölé, most elérte nemcsak minden sakkozó, de minden rendes földi halandó vágyát, a saját kastélyt. Tíz és egynehány szoba áll most a nagymester rendelkezésére, ahol elmélkedhetik új megnyitások vagy védekezési sémák felett, kidolgozhat új támadási rendszert, analizálhat régi játszmákat és lefektetheti a Hg8 klasszikus folytatását. Aljechin dr. azonban megmutatta, hogy nemcsak játszani tud, hanem az élet praktikus dolgait is érti és elbástyázta magát a sakkozók előtt eddig ismeretlen polgári jólétbe. Aljechin dr. megnyerte játszmáját az élettel szemben is.

Jellemző, hogy ez is háborús tevékenység volt, bár nem hadiszállítás.

LITVINOV ÁLLÍTÓLAG LEMOND

Németországból érkező hírek szerint Litvinov, a Szovjet külügyi megbízottja, a népbiztosok tanácsával támadt állítólagos nézeteltérése miatt, külpolitikai küldetéséről lemond.

— **Ismét tűz volt Szalacson.** Érmihályfalváról jelenti tudósítónk: Megemlékeztünk róla, hogy az Érmellék két nagyközségben: Érendréden és Szalacson egymásután többször, kifürkészhetetlen okokból tűz ütött ki. A tüzesetek egy időre megszűntek, de a napokban ismét tűz volt Szalacson, a főjegyző istállója gyulladt ki. A tüzet hamar elfojtották és így nagyobb szerencsétlenség nem történt. A nyomozásnak eddig komolyabb eseménye nincs.

— **MÉG MINDIG DUHONG A SERTÉSVÉSZ CSIKBAN.** Csikszederéről jelenti: Az idej esztendő katasztrófális volt a csikmegyei sertéstartó gazdáknak. Nyáreleje óta, a vármegye összes községében valóságos tombol az állatokkal halomra döglesztő ragály. A vármegyei állategészségügyi hivatal minden lehetőséget megpróbált a vész leküzdésére, de eredménytelenül. Most a hidegben is tovább tombol. Olyan község is van Csikban, melynek többszázra rugó sertésállományából alig maradt 20–30 darab. Ha ez így tart, rövidesen kipusztul a vármegye egész sertésállománya pótolhatatlan veszteséget zúdítva az amúgyis óriási anyagi gondokkal küzdő lakosság nyakába.

— **Százéves fennállását ünnepli a zilahi kaszinó.** A zilahi kaszinó 100 éves fennállásának megünneplésére november hó 25-én, vasárnap, Zilahon, saját helyiségeiben diszkögyűlést és táncestélyt rendez. A diszkögyűlés délelőtt 11 órakor kezdődik és gazdag műsorral gondoskodik a vendégek szórakoztatásáról. Este táncmulatság lesz a kaszinó termeiben.

— **Elhagyta a volt hadifogoly, aki után Turkesztánból jött Romániába.** Kolozsvárról jelenti: A kolozsvári állomási rendőrség az állomás peronján elfogta Novikova Xénia turkesztáni illetőségű nőt, aki semmiféle iratot nem tudott igazolására felmutatni. Kihallgatása alkalmával elmondta, hogy Hora Eugen hadifogoly után jött Romániába, akivel Székelykocsárdon néhány évig vadházasságban élt. A férfi azonban 1930-ban elhagyta. Megállapítást nyert, hogy azóta csak

varog az országban, minden irat nélkül. Dologházba utalták.

— **Járási értekezlet volt Érmihályfalván.** Tudósítónk jelenti: Pop Jancu főszolgabíró, prefektusi rendeletre, a napokban értekezletre hívta egybe járása községi képviselőit. Az értekezlet az érmihályfalvai község házán volt s úgy román, mint magyar nyelven a konverzió, a belföldi kölcsön és az érmelléki utak javításának az ügye került ismertetésre.

— **Felmentették a hivatalos hatalommal való visszaélés vádjá alól Gyergyódtról bíróját.** Csikszederéről jelenti: Mezei Ferenc gyergyódtrói gazda, — a mint azt annakidején megírtuk — feljelentést adott be a csikszederdai ügyészségen Bajkó Ignác községi bíró ellen, hogy az magántermészetű követelését közigazgatási úton hajtotta fel rajtuk. Hivatalos emberekkel jószágokat hajtattott el tőlük s mindaddig nem adta vissza, míg követelését ki nem egyenlítették. Az ügyészség hivatalos hatalommal való visszaélés miatt emelt vádat a községi bíró ellen. A most megtartott főtárgyalás során aztán tisztázódott, hogy Bajkó a feljelentők előzetes írásos beleegyezésével hajtotta el a kérdéses jószágokat, követelése fejében. Az okmányok alapján az ügyész eljött ellene a vádat s a törvényszék jogerősen felmentette az alaptalanul megvádolt községi bírót.

— **Az Érmihályfalvai Gazdakör kulturbizottsága a gazdaköri tagok részére tartalmas munkatervet dolgozott ki.** Előadások lesznek a gazdaságtanból, állattenyésztésből, állatgyógyászatból, szőlőművelésről, gyümölcs- és szőlőtermesztésről, magyar irodalomból és a szövetkezetekről. Előadók lesznek Feldmann Dezső és Lovass Károly földbírtokosok, dr. Andrassy Ernő orvos, dr. Seremi Júliu állatorvos, Fervágner József vincellér, Molnár Lajos gyümölcs-kertész, Kovács József s. lelkész és Tóth Zsigmond ig. tanító.

— **EZER LEJRE ÍTÉLTÉK EGY VERSE MIATT.** Kolozsvárról jelenti: Hétfőn délelőtt tárgyalta a kolozsvári hadbírósg Sárközi Gerő gazdálkodó és ismert nevű költő államellenes izgatási perét. Sárközi egyik nagyváradi lapban „Erdélyi élet” címen verset írt, melyet az ügyészség „irredentának” minősített. A hadbírósg rövid tárgyalás után, az enyhítő körülmények figyelembevételével ezer lej pénzbüntetésre ítélte Sárközi Gerőt.

★ **Ellery Queen: A mandarin-bűnügy.** Ki a gyilkos? Általában ez a detektívregények izgalmas problémája és ennek a kérdésnek a megoldása körül bonyolódik össze, bonyolódik ki a szálak. Ellery Queen regénye: A mandarin-bűnügy, forradalmi újítást jelent a bűnügyi irodalomban. Itt az az érdekesítő kérdés, ki gyilkolt meg, ki az áldozat? A milhomos Donald Kirk magánirodájában rejtélyes holttestet talál, akin minden ruhadarab fordítva van. A szobákban is minden tárgy fordított, a képek is a fal felé vannak fordítva. Senki sem tudja, ki a titokzatos férfi és ki ölte meg. A kitűnő történet és az izgalmas események kivül az emeli ki ezt a detektívregényt még a legjobb átlagból is, hogy szellemesen ötletes könnyedséggel és izgalmas angol nyelvű humorral fűszerezi a filmserűen pergő eseményeket. A regény ára 28 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Károly király-utca 56–58., az udvarban.

— **Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél,** melyeket romlott ételek okoznak, — tehát főleg husmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata rendkívül fontos segédeszköz.

— **UJABB KOMMUNISTA PERBEN ÍTÉLT A KOLOSVÁRI HADBÍRÓSÁG** Kolozsvárról jelenti: Kommunista bűnpert tárgyalta hétfőn délelőtt a kolozsvári hadbírósg. Mejiu János ismert vasúti munkásvezér, Hájiegan Mária és Portörő Gábor nagyváradi lakosok voltak a vádlottak. A vádirat szerint kommunista propagandát folytattak röpcédula osztogatással. A vádlottak közül csak Mejiu és Hájiegan Mária jelentek meg és tagadták a terükre rótt cselekményt. A vád sem tudott tárgyi bizonyítékokat felsorakoztatni, míg a védelem tanui kedvezően vallottak. Az ügyész szigorú büntetést kért. A hadbírósg hosszas tanácskozás után a jelenlevő két vádlottat felmentette, míg Portörőt távollétében öt évi fegyházra, ötezer lej pénzbüntetésre és politikai jogainak öt évi felfüggesztésére ítélte.

— **ELTEMETTÉK A VOLT SZEGEDI FŐISPÁNT.** Budapestről jelenti: Hétfőn délelőtt nagy gyászpompával temették el Aigner Károly dr. volt főispánt, aki 12 éven át állott a megye élén. Aigner dr. különösen a szegedi ellenforradalom idejében játszott nagy szerepet. A gyászszertartást Glatzfelder Gyula csanádi püspök vezette.

★ **A céhrendszert elpusztult,** mert a mesterek nem hirdethették áruikat. Tehát, már akkor is tudták, milyen hatalmas jelentőségű van a reklámnak, a hirdetésnek. Akkor tilos volt, ma már szabad. Arra pedig, hogyan kell hirdetni, megtanít a Reklámélet legújabb száma, amely most jelent meg. A pompás képekkel illusztrált folyóiratot Balogh Sándor szerkeszti. Kiadóhivatal: Budapest, V. Bálvány-utca 12. Előfizetési ára egy évre 530 lej. Kérjen mutatóvényszámot!

ÁLTALÁNOS VÉLEMÉNY, HOGY:

**BUTORAINK
VEZETNEK
IZLÉSBEN
MINŐSÉGBEN**

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R.T.
BRASSO, BUCUREȘTI, MAROSVÁSÁRHELY.

Egyszer az életben vásárolj butort, tehát jól gondolha meg, hol szerzi be szükségletét.

Sokezer vendők igazolja, hogy cégünkben nem csalatkozhatik.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Lemondott és elhagyta az országot a német-román kereskedelmi kamara vezetője, aki saját piacairól szorította ki a román exportárakat

Bukarest, november 13.

Rövid hivatalos közlemény adta tudtára az ország közvéleményének, hogy a német-román kereskedelmi kamara ellen kereskedelmi és ipari körökben megnyilatkozott elégtelenségekkel és tiltakozásokkal kapcsolatban von Stetten, a kamara vezetője visszalépett és elhagyta az országot. Mint ismeretes, különösen a gabonaexportőrök panaszkodtak a bukaresti német-román kereskedelmi kamara tevékenysége ellen, amely olcsón összevásárolta a román gabonát, amelyért a román exportőrökkel dolgozó német importcégek 20–25 százalékkal magasabb árakat fizettek és azt Németországon keresztül olyan piacokra adta el devizáért,

ahol eddig a román exportőrök közvetlenül csináltak üzleteket. Hasonlóképpen járt el a német-román kereskedelmi kamara más romániai exportárak kivitelével is. Ugyanekkor a német-román kamara külkereskedelmi osztálya német árukkal árasztotta el a piacot és azok ellenértékével fizette az általa exportcélokra összevásárolt gabonát.

Von Stetten visszalépése meglegedést keltett romániai kereskedők körében. A gabonaexportőrök intervenciójára egyébként Manolescu-Strunga miniszter már a múlt héten kijelentette, hogy ezúttal semmiképpen sem fogja megengedni az exportált gabonának blokkolt devizákkal való fizetését, mert Romániának olyan

nagy szüksége van devizákra és a külföldi kupon fizetésére az országnak akkora áldozatokat kell hoznia, hogy nem engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy a romániai követelések külföldön blokkálva maradjanak. Azt a 40 százalékos, amelyet az export után szabad devizákban kér a Banca Națională, mindennáron meg kell szerezni, már pedig ha jobbra is, balra is történik export, de nem történik gondoskodás arról, hogy az országnak szabad devizái legyenek, akkor Románia képtelen lesz pontosan eleget tenni külföldi fizetési kötelezettségeinek.

A védjegytulajdonosok egyesülete harcot kezd a tisztességtelen verseny ellen

Bukarest, november 13.

Most jelent meg a Monitorul Oficialban a romániai védjegytulajdonosok jogszemélyiségéről szóló bírói döntés. Az egyesület most egy éve alakult meg Temesváron azzal a céllal, hogy jogvédelmet szerezzen és nyújtson a szellemi tulajdonnak, különösen a gyári védjegyek és minták utánzására ellen, valamint törvényhozási, közigazgatási, bírói és tudományos úton küzdjön a tisztességtelen verseny ellen. Az egyesület elnöke Szana Zsigmond nagyiparos, vezetőségi tagjai pedig Krayer Elemér, a Gea-Krayer Rt. igazgatója, Neubauer Gyula, a Potcoava vegyipari üzem tulajdonosa és Tóth Gyula, a Kandia-cukorgyár igazgatója.

Az egyesület most, közvetlenül a parlament megnyitása előtt akciót indított az 1932 májusában megszavazott tisztességtelen verseny elleni törvény módosítása érdekében. Az eltelt két és fél év alatt ugyanis kiderült, hogy a törvénynek sok a hiányossága és ezeket sürgetően pótolni kívánja. Többek között azt követeli az egyesület, hogy tiltsák el általánosan az iparban és kereskedelemben kialakult tisztességes szokásokkal ellenkező konkurrencia-ténykedéseket, a valamely áru összetételére, természetére és tulajdonságaira vonatkozó hamis hirdetések, a megévesztő reklámot. — Törvényes szankciókat kér az egyesület mindazok ellen, akik alaptalan állításokat terjesztenek valakinek a személyéről, vállalatáról, árujáról, vagy teljesítményéről, azzal a céllal, hogy ezen a révén kárt okozzanak a konkurrens vállalatnak. Büntetőjogi következményeket követel azok ellen, akik megvesztegetik valamely cég alkalmazottait, vagy megbízottait, hogy ezáltal a bevásárlásoknál előnyökhöz jussanak és ugyancsak büntessék meg azokat az alkalmazottakat, munkásokat, vagy tanoncokat, akik versenycsinálási céllal meg nem engedhető módon értékesítik, vagy másokkal közlik azokat a kereskedelmi, vagy ipari titkokat, műszaki eljárásokat, rajzokat, modelleket, recepteket, amelyeket szolgálati helyzetükből kifolyólag megismerhettek.

Fontos célkitűzése az egyesületnek még az is, hogy törvényes szabályozását kéri a végkielégítések, valamint a csőd-törvényekből eredő árak eladásának szabályozását, ugyancsak a jutalmakkal összefüggő eladások megrendszabályozását. Ezenkívül a védjegybitorlási és hasonló perek eljárásának módosításait is követeli az egyesület. A tisztességtelen verseny elleni törvény alapján ugyanis ma az ellene vétők ellen csak büntetőperrel tesz lehetővé, míg az anyagi károkat külön polgári perrel kell indítani, amely nemcsak hogy elhúzódik egy-két évig, de nincsen szabályozva az sem, hogy ki viseli az ilyen perek költségeit.

Nem sikerült az iparügyi minisztérium árellenőrzési akciója

Csak a Resica ment le az árakkal — Semmi hír az üvegyárakról és a cementkartellról — A gyárak nem tudják beszolgáltatni a kért adatokat

Bukarest, november 13.

Az ipari kartellek árpolitikájának ellenőrzésére nagy garral beindított akció a jelek szerint hamarosan elalvó szalma-láng lesz. Annakidején, amikor az új külkereskedelmi rendszer ügyében nála megjelent gyáriparosoknak Manolescu-Strunga miniszter tudomására adta, hogy ezúttal minden tervbevetett áremelést előzőn neki kell tudomására hozniok, a miniszter első sorban a vaskartellre gondolt. Az erőyesnek indult beavatkozásnak meg is lett az eredménye, mert a Resica egyszerűen 30–40 százalékkal szállította le a mezőgazdasági szerszámok és gépek árát. Az csak természetes, hogy a Resica igyekszik ezt a lépését kellő reklámmal kihasználni és hangosan hirdeti, hogy most olcsóbb a külföldi áruknál. Ez igaz is, de azt elfelejti a Resica megmondani, hogy eddig miért volt drágább a külföldi gyártmányoknál és miért csak a kormány fenyegetésére szállította le az árát.

Az üvegyárakkal folyó tárgyalásokról tud a külvilág legkevesebbet. Tény az, hogy az üvegyárak egyelőre nem szállítottak le az árakkal. A késlekedésnek beavatott körökben azt a magyarázatot adják, hogy a miniszter első ízben a fuvott üvegyárak képviselőit idézte maga elé, akik azután felvilágosították, hogy ebben az iparágban évek óta a legelkeseredettebb árharc folyik és az árak olyan alacsonyak, hogy a gyárak némelyike közel áll a teljes elvérzéshez. Ami a kartellben levő táblaüvegyárakat illeti, azok a Károly-parkbeli kiállítás alkalmával még azt kívánták, hogy a kormány tiltsa meg új üzemek alapítását, amíg a meglévő gyárak ki nem tudják használni kapacitásuk 75 százalékát. Ami azt jelenti, hogy a kartell, amelynek 7 gyára közül jelenleg csak kettő dolgozik heti 3–4 napon át, illetve az év 6–7 hónapján keresztül ezek sem dolgoznak, nem hajlandó az árát leszállítani, sőt azt akarná, ha kormánysegédlettel megszabadulhatna a Scăneniben most létesült hatalmas új gyár versenytől, miután kvóta-ígéretekkel nem sikerült vele megegyezésre jutni.

A cementkartellról és a többi, magas árakkal dolgozó ipari alakulatról eddig semmi hír. A gyárak, tekintet nélkül arra, hogy milyen cikkek előállításával foglalkoznak, nem nagy hajlandóságot mutatnak arra, hogy a miniszter által bekért adatokat beszolgáltassák. A hibatalan ott van, hogy a miniszter túlságosan belső ügyekre akart beavatkozni, a mikor nemcsak a nyersanyagkészletekről kért pontos kimutatást, hanem a készárúkról is, azonkívül a gépi berendezésről, termelőképeségről, eladási árakról és előállításai költségekről. Egyes iparágakban majdnem lehetetlen is ezekre a

kérdésekre pontos választ adni. Így például a textilgyáraknak annyiféle cikkük van, hogy lehetetlen azokról külön-külön pontos kimutatásokat beküldeni. Hasonló a helyzet sok más iparágakban is. Emiatt a beküldött adatok túlnyomórésze hiányos és a minisztérium kénytelen újabb és újabb felvilágosításért fordulni az egyes iparvállalatokhoz és így az árszabályozási akció elapósodott. Valószínű, hogy Manolescu-Strunga akciója ugyanarra a sorsra fog jutni, mint annak

Pénzügyminisztérium

Az 1934. évi 4 és fél százalékos „Országfejlesztési Kölcsön”

Kibocsátási prospektusa

(Kivonat)

1. Nyilvános aláírás után lej 1000.— névértékű kötvények bocsátatnak ki kötvényenként 880.— lejes árral.

A lejegyzett kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934 november 5–30 között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsátott régi járadékpapirokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven feltüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20 %át nem haladhatja meg.

3. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél %os kamatot hajt, amelynek fele június 1-én visszaváltanak az első évben:

1 kötvény	3,000 000 lejjel	azaz	3,000.000
2 „ egyenként	1,000 000	„	2,000 000
4 „	500 000	„	2,000 000
4 „	250.000	„	1,000 000
46 „	100.000	„	4 600 000

57 kötvényt

Összesen 12,600.000 lej.

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névérték felül 200 lejes jutalékkal váltják vissza és pedig:

az 1 000 lejes címleteket	1 200 lejért
„ 2 000 „	2 400 „
„ 5 000 „	6 000 „
„ 10 000 „	12 000 „
„ 20 000 „	24.000 „

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 10 miligramm 0.900 finomságu arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket készpénz gyanánt fogadják el az összes köz-

1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935 június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyeszeri sorshúzás után váltják vissza: február 1-én és május 1-én a június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő december 1-én törlesztendő kötvényeket sorsolják ki. Az első sorshúzás 1935 évi február 1-én történik.

5. A lejegyzett kölcsöntőke minden teljes egy millárdjából nagy prémiumok-

pénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illeték alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződések adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardirozhatók és azokat garanciakul és ovadékul elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi helyeken:

Nemzeti Bank és összes fiókjai, Postatakarékpénztár, az összes postahivatalok, valamennyi közpénztár és a megfelelő időben megállapított pénztézetek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsátási prospektusban találhatók.

idején Vajda Sándor hasonló célzatu kezdeményezése, amelyről a végén saját elhatározásából lemondott. Manolescu-Strunga a naponta emelkedő árak láttára az uzoratorvénnyel fenvegetőzik ugyan, de ugyanakkor az UGIR beadványban kérte az egész akció visszavonását, miután — szerinte — a gyáraknak ezúttal sincs ma az árakat emelni.

Temesvári terménypiac

Temesvár, november 13.

A temesvári terménypiacon a hét elejével általános a lanyhaság uralkodik. Buza 78-as 385, 77-es 380, 76-os 370, zab 250, takarmányárpa 285 kötött időreszállított tengeri 145, 50/50-es tengeri 153 és fél Száritott tengeri 203—210. Lóhermag 26, lucerna 40—41. Liszt 30—70-es bcsztás 560—570 lej.

LISZTPIAC

Nagymalmi árak: 0-ás 6.60, 4-es 5.80, 5-ös 5.40, 6-os 5, 8-as lábliszt 2.70, korpa 2.30, búkkönydara 2.70. — Középmalmi árak: 0-ás 6.50, 4-es 5.70, 5-ös 5.30, 6-os 4.80, 8-as lábliszt 2.30, korpa 2. — Kis-malmok 30—40—50 banival olcsóbbak.

ELŐÁLLATPIAC

A bányási szarvasmarhaárak a külföldi rossz értékesítési viszonyok folytán kissé ellanyhultak. Elsőrangú vásári ökör 10—11, másodosztályú 9—10, beállni való ökör 7—8. A bányási sertéspiac szintén ellanyhult, részben az angol sertéseknek a cseh piacon történt áresése miatt, másrészt a kereslet is csökkent. Elsőrangú fehér angol exportképes sertés 19—20 lej, 160 kilón felüli mangalicasertés 19—20, urasági árúért többet is adnak. A temesvári piacon 120—150 kilós sertések ára 18—20 lej.

Élünk ám még...

Még a legutóbbi év mérlegéhez viszonyítva is, a helyzet összehasonlíthatatlannal jobb. Mozdás van élet, sőt egyes szakaszokon némi lendület is észlelhető a marosvásárhelyi gazdasági élet frontján. A letargia szünében, a pénz fluktuációja megindult, a vásárlóképesség a jó buza- és kukoricatermés következtében népezzé teszi a vásárokat, egyes napokon zsúfolttá az üzleteket: a falu némi pénzhez jutott. A marosvásárhelyi cukorgyár a kampány alatt mintegy 50 millió lejt fizetett ki cukorrépáért, a földényben 500 munkást foglalkoztatott. Ugyanigy az alatt felsorolt néhány iparvállalat, mindegyik üzeméhez mérten. Ez természetesen éreztette hatását a kereskedelmi forgalomban.

Am nemcsak a falu: a kisipar és az ipari munkásság is hozzájutott némi munkához, legalább is az év nagyobbik részében foglalkoztatva vannak. Most, november közepe táján alig van számbavehető munkanélküli ipari munkássága Vásárhelynek. Igaz, rendkívül alacsony munkabérekkel, ugyiszlán csak a legminimálisabb létfenntartás megszerzésére szolgálnak. De nekünk eszünk ágában sincs új konjunktúrát hirdetni, vagy új konjunktúra eljövétét beharangozni: egyszerűen csak konstataálni bizonyos tényeket, amelyek nem szabadították fel ugyan a polgárságot és a munkásságot a gondok alól, de valamivel enyhítették az életformáján: mit legérthetőbben talán azzal a megállapítással lehetne kifejezni, hogy ma Marosvásárhely főtcáján semmi pénzért sem lehet egy kiadó üzlettelységet találni és az ipari munkásság mégsem kénytelen egész éven át ország-uti csavargóként vándorolni városról-városra, hogy egy darab kenyeret találjon.

Mindez azonban lehetne sokkal jobban is, ha az amugy is súlyos létfenntartási küzdelmet nem nehezítené meg a politika mindenbe beleavatkozó, elfogult ökle, a hivatalos apparátusok semmit sem mérlegel, kíméletlen módszerek, az állami beavatkozás és a magángazdálkodás elmentése irányba és még számtalan, napon-ta felsorolt akadály, amelyek azonban országos jellegű sirámok s túlhaladják ennek a rovatnak a kereteit.

A „székely főváros” vitalitása mindezeneken túl, ezer baj és gond között is győzedelmeskedik és ezer baj és gond alól is üzeni:

— Élünk ám még. . .

Részleteiben Marosvásárhely közgazdasági pillanatfelvétele a következő:

A pénzintézetek

mint mindenütt az országban, itt is meg-egyeztek a betétesekkel. A Leszámitolóbank a betétek 70 százalékát fizeti vissza tíz év alatt, egy százalék kamatozással. A fennmaradó 30 százalékért részvényeket kapnak a betétesek. A Marosvásárhelyi Takarékpénztár tíz év alatt 50 százalékot, kamatmentesen. A Közhasszú Takarékpénztár tíz év alatt 35 százalékot, kamatmentesen. Legnehezebb helyzetben az Agrár Takarékpénztár van. Nemcsak nagyarányú mezőgazdasági ki-kielvezése, hanem még súlyosabb ipari érdeklődése idézték elő ezt a súlyos helyzetet. Az Ósmaroszéki Fakitermelőnél mintegy 15 millió, az Aragonitnál 5 millió, a Sörgyárnál 20 millió körül, túlterhelt intézeti székház — mindez kétségessé teszi az egykor nagyon jónévvű vásárhelyi pénzintézet sorsát.

A betétképződés ismét erősen megindult. Természetesen csak azoknál a pénzintézeteknél, amelyek sikerrel birkóztak meg a nagy válsággal. Itt is, éppugy, mint a vásárlásoknál, a falu vezet. Ugyancsak megindultak a banküzletek is. Escompt, áruházi, kereskedelmi kinnlevőségek leszámitolása, természetesen óvatossá és csak prima kezektől. Különösen az Erdélyi Bank és a Banca Românească bomolyol már le lényeges üzleteket.

Az iparvállalatok

közül — amint már említettük — első-sorban a Cukorgyár jön számításba. 7000 vagon cukorrépát dolgozott fel az idei kampányban s ma is teljes üzemmel dolgozik. Ugyancsak új erőre kapott a Sörgyár is. Az idén nagyon erős üzleti me-mete volt és tavaly kapacitásának négyszeresét termelte ebben az évben. Az Ág-

roffera mezőgazdasági téglagyár egész éven át teljes üzemmel dolgozott. Új tulajdonos kezében ismét virágzásnak indult a Marosvásárhelyi Kőolajfinomító. A Székely és Réti butorgyár ugyancsak teljes üzemmel dolgozott egész éven át és állandóan 300 munkást foglalkoztat. A Nyersbőrfeldolgozó országos viszonylatban is jelentős vállalat a szakmában; állandóan 350—400 munkást foglalkoztat. A földgáz bevezetése hasznosan befolyásolja az iparvállalatok helyzetét, mert lehetővé tesz némi üzemi költség csökkentését. Sajnos, különböző indokolt aggályok miatt, az iparvállalatok nem veszik igénybe abban a mértékben a földgázt, amennyire máskülönbösen prak-

tikus volna.

A kereskedelemben a szinte nyári időjárás miatt a tektstílesek érzékeny veszteséget szenvedtek.

*

Elnagyolt, de objektív rajzát igyekeztünk adni annak, ami ma Vásárhely lényegét jelenti. Kritika nélkül egyszer egy hónapban mindarról, amiről máskor szubjektív szempontoknak is hangot adunk. Ezeknek a szempontoknak ma adjanak hangot az érdekeltek. Talán más alkalommal visszatérünk egy-egy megnyilatkozásra, ezúttal azonban mondják el: hogyan látják ők a város örömeit és bajait.

A politikáról

a Magyar Párt fiatal, rendkívül agilis főtitkára, dr. Biró István a következőkben számol be

Külenc évvel ezelőtt, 1925 novemberében alakult meg Marosvásárhelyen az Országos Magyar Párt marosvásárhelyi és marostordai tagozata, ennek keretén belül pedig az a titkári hivatal, mely azóta is változatlan kitarással áll a kisebbségi magyar kérdések szolgálatában s melynek működése ma már egyet jelent a itt lakó magyarság faji érdekeinek megvédésével. Mint egy óriási antenna, veszi fel a megye és a város magyar lakóinak panaszait, melyek, sajnos, még ma is fokozódnak, amj érthető is, ha tekintetbe vesszük azt, hogy az általános gazdasági nyomorúságon túl speciális bajok is terhelik az itteni magyarságot, a mely annál is inkább érzi ezeknek sok-szor már kibírhatatlan súlyát, mivel a terhek növekedésével fordított arányban csökken a teherbíró képessége.

A Magyar Párt minden erejével sikarszáll az igazság érdekében s a jelentéktelennek látszó, de szubjektíve annál fontosabb kérdésektől elkezdve, egészen fel az összmagyarságot érintő nagyon komoly és nagyon súlyos kérdésekig, egyforma szeretettel, egyforma odaadással

áll a hozzáfordulók segítségére. Ez pedig egy hatalmas lánc, melynek minden szemek külön-külön is keresztmeteszét nyújtja az erdélyi magyar kisebbségi sorsnak. Iskolaügyek, csendőrök, vasutasok, hadirokkantak nyugdíjügyei, adókérdések, nyelvviszák, torturák, mind egy-egy fájó kérdés, melyeknek a megoldását valamennyien a Magyar Párton keresztül várják. S bizony nagyon gyakran megtörténik az is, hogy magyarul alig tudó román testvérek is igénybe veszik a Magyar Párt önzetlen, szeretetteljes támogatását.

Nem csoda, ha az ily körülmények között élők elkéseregett lelkek válnak s ilyenné fejlődik a jövő nemzedék is.

Marosvásárhely és Marostordamegye magyarsága azonban öntudatosan áll a Magyar Párt táborában s nem tesz le arról a reményről, hogy a román állammal szemben mindenkor tanusított tisztelet, becsület és őszinte jóakarata egyszer csak méltányolhatni fog az államhatalom részéről s megszűnnek azok a torturák, melyeket soha meg nem érdemelt.

A várospolitikai

hosszu idő óta tulságosan egyoldalú intézmény Marosvásárhelyen. Várospolitikai, amelyben a város lakossága 90 százalékánál nincs része, sőt ennek a tömegnek súlyos ellenzésével találkozok, — mindenképpen szerencsétlen helyzet.

Az időközi bizottság elnöke

a következőkben ismertette a mai városi vezetőség működését:

— Befelezéshez közeledik a katedrális felépítése, most építik az új tanoncotthont. Általában igyekeztünk az anyagi erőnkhez mérten a közmunkákat megindítani. A vízműveknél 300 ezer lejes javítási munkálatokat végeztünk Stan Vidrighin tervei szerint, aki tavaly lent volt Vásárhelyen és átnézte a vízműveket. Ezzel sikerült is elérni, hogy legalább a város belterületén megjavítottuk a vízszolgáltatást. Az utak nagyrészt kijavítottuk, de továbbra is folytatjuk az aszfaltozási munkálatokat. Rendbehozzuk a Somostetőt, amely Vásárhely kedvenc kiránduló helye, de eddig rendkívül elhanyagolt állapotban volt.

— A jövőre vonatkozó tervek?

— Eddig dolgozni kellett, nem értünk rá terveket csinálni. . .

— Várható-e a közeljövőben választás?

— Nem tudom, ez a kormány hatáskörébe tartozik. . .

Irodalom és művészet

Moller Károly neve rég tuhnótte a marosvásárhelyi kereteket, sőt az országhatárt is. Egyik legkulturáltabb feje ennek a városnak. Néhány pregnáns mondata jobban rávilágít az irodalom és művészet vásárhelyi problémáira, mint az eddig leírt cikkek egész sorozata:

— Néhány eset és toll, minden tízezer lakosra esik egy. Festőit alig ismeri a város, inkább a szoba- és glócsfestőket, az írókat már inkább ezek hangos népek. Újságba ir-

nak, egyrészt mert az a legérdemesebb, másrészt a fiatalja még alig revue-érett. De revue innen, cikken tul — vigan írják már a könyveket. Antalffy meg most van átmenőben az írott szótól, hogy a „hangok nagy tanárja” legyen: alig ír, de néha hetenként kétszer is beszél. Lelke rajta, hogy annyi más magyar íróénál érdekesebb életét még mindig nem írta meg, pedig már Kuncz Aladár próbálta belőle kifortélyoskodni.

A Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság, melyet műveletlenebb körökben olyan szívesen szapulnak, mintha Akadémia volna, hála Isten, nem vesztit aktivitásából. Erdély nyeglebb bohém köreiben érthetetlen, hogy Vásárhely tollforgatói miért veszik komolyan ezt az intézményt. Aki azonban ismeri a székelyfővárost, aki tudja, hogy egyik legélesebb szellemünk, Tolnai Lajos, aki ugyancsak komoly író volt a legországosabb viszonylatban is, alapította meg ezt a Társaságot, azért, hogy az erdélyi sajátosságnak messze a magyar művészeti centrumtól is legyen szószéke — az természetesen találja a K. Zs. I. T. tekinélyét. Elvégre trianoni irodalom ide, vagy oda, az írónak talaj kell, ahová gyökereik lenyuljanak. Az írók számára közönséget kell nevelni, izlést és hozzáértőt réteget, melynek igényei versenyt keltenek a lélek legszebb erőfeszítéseiben. És nem számíthat ma már műkedvelőnek Budapest, vagy Kolozsvárt, aki Marosvásárhelyt íróknak számít.

Mert itt Petelei István volt a novellista, Bolyai Farkas volt a meditátor, Mentovich volt a költő, Osvát Kálmán volt a szerkesztő, Tolnai és Berde volt a regényíró és Aranka György csinált mástílszázad előtt „Nyelvmi-velő Társaságot”. Aztán Köteles Sámuel filozófált, Kemény Zsigmond jogászokodott, Dósa Elek professzorkodott és Bolyai János csinált matematikát. Itt, kérem, érdemes kivívni az erdélyi nevet, mert ebben a városkában minden változás fájdalma után is, érdemes két-háromszáz ember elismeréséül dolgozni. Érdemes a magyar tömegekért és az itten ma is fennálló lobogó magyar géniuszon keresztül az emberiségért.

Nem is kívánnak itt mást a jelen szerényke tehetségei az erdélyi közvéleménytől, mint azt, hogy hagyják őket dolgozni.

Közigazgatás

Marosvásárhely közgazdasági életéről dr. Biró József a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára az alantikban számol be:

Kamaránk mai aktivitására érezhetően ránehezedik az új kamarai törvénynek a kamarák jövedelmét felére csökkentő rendelkezése, mert az ország többi kamarájától eltérően nem egyensúlyoztatott jövedelmessége olyképpen, hogy az új törvény által megszüntetett 29 kamara kerületéből egy-két vármegyével a marosvásárhelyi kamara kerülete is meggyarapított. De a pártatlanság elméletének súlyos rovására elkövettek a marosvásárhelyi kamarával szemben — és az ország kamarái közül egyedül a marosvásárhelyivel történt ez meg — hogy a csaknem félévszázados 4 vármegyes együtteséből is jónak láttak egyet, Háromszék vármegyét az érdekeltek minden ellenzése dacára a brassói kamarai kerülethez csatolni.

Kamaránk aktivitása ma nagyrésztben ezért abban merül ki s energája abban morzsolódik fel, hogy igyekszik elviselethetővé tenni a rá-mért új helyzetet és bizakodni abban, hogy a sűrűn váltakozó kereskedelmi miniszterek valamelyike csak tudomást fog szerezni arról, hogy a vásárhelyi kamarának életképtelenné tétele nemcsak nem igazságos, mert működése ismételtelen a legmagasabb elismerésekben részesült, de a marosvásárhelyi kamara Maros-, Csik-, Udvarhely- és Háromszék vármegyei kereskedelmi és ipari érdekeinek képviselőletét fél évszázadon keresztül és különö-sen az impérium változás után ugy látta el, hogy működésével összhangot teremtett az állam érdeke és az érdekeltek között.

A kereskedelmi kormány élén álló új miniszternek az a kiszivárgott terve, hogy az ősi parlamenti ciklusra ismét új kamarai törvényt terjesszen elő, kamaránkat érthetően erősen figyelő s alkalomadtán véleményező álláspontra készíti. A tervezettől míg egy-részt orvoslást várunk mai sérelmeinkre, más-részt valószínűsít a bennünket az az értesülés, hogy a törvény olasz mintára a tartományi szakkamarák rendszerét kívánja nálunk is bevezetni, tartományonként egyetlen egy kamarába csoportosítva a kereskedelmet, a nagyipart, a mezőgazdaságot és a munkást.

A termelő érdekképviseleteknek ilyképpeni csoportosítása, ha első pillanatban tetszetősnek is látszik, részleteiben olyan intézkedések elő is állíthatja az érdekelteket, valamint a mostani kamarákat és így a marosvásárhelyi kamarát is, hogy legközelebbi főfeladatának, működési területének határát állapítsa meg és így a marosvásárhelyi kamara a székely területeket illetőleg már eleve tartományi kamarának minősítheték.

Közegészségügy és szociális mozgalmak

Ezeknél a kérdéseknél senki sem szól meg szívesen. Annyi kívánnivalót hagy hátra, különösen a közegészségügy kérdése, hogy mindenki érzi a felelősséget és egyikszik kitérni a kérdések elől. Csak különböző vezetőállású személyek meghallgatása után lehet tisztá képet nyerni.

Legtöbb panasz a kórházra van. Állami kórház, de még kötszerekkel sincs rendesen ellátva. Az új főorvos a sebészeti osztályt a lehetőség szerint rendbe hozta, de a többi osztályok rendkívül elhanyagolt állapotban vannak. A városban az utóbbi időben néhány tifusz és skarlát eset fordult elő, de járvány nem fenyeget s a járványkórház helyzete elég rendezett. Annál több panasz van a Betegsegélyzőpénztárra. Tul zsúfoltság, kevés orvos s a meglevők emberfeletti munkát végeznek. A helyzet úgy orvosi, mint a betegek szempontjából tarthatatlan.

Olyan szociális intézménye, amelyik rendszeresen foglalkozna az elesettek és a szegények istápolásával, nincs Marosvásárhelynek. Csak társadalmi uton igyekeznek évről-évre a téli nyomort enyhíteni. Tavaly Vásárhely polgárainak egyrésze 60.000 lejt adott össze, amelyből reggelivel látták el a szegény iskolás gyermekeket. Ezenkívül a Katolikus Misszió Apok báróné, a Református Nőszövetség Tótfalussyé és a zsidó Nőegylet Rosenfeld Jenőné vezetése alatt minden évben egyformán nagy munkát fejtenek ki a vásárhelyi nyomor enyhítésére.

SPORT-ÉLET

Pereg a vasárnapi futballfilm...

Az első osztály bombameglepetése: a Vénus hét góllal rávert a Glóriára. A nap legszebb küzdelme: döntetlen a NAC—Ripensia — A tabella élére került: a Kinizsi. — **A másodosztály két eseménye:** az ACFR bravúrosan nagy győzelme, a Phönix remek őszi szezonzárása — **Külföldön:** Ausztria „sétált” Svájc ellen

Ha az elmúlt forduló úgy jellemeztük, hogy „csendes vasárnap” volt most — nem hiányzott meglepetés. A Venus alaposan elverte a Glóriát, szokatlanul nagy gólkülönbséggel. A többi eredmény az első osztályban körülbelül megfelel az erőviszonyoknak. A nagyváradi derbiszámba menő találkozó a NAC biztos győzelmet engedett ki a kezéből a Ripensia-pal szemben. A másodosztályban a brassói vasutas csapat nagy győzelme és a nagybányai Phönix ragyogó — pontvesztés nélküli — őszi szezonzárása az esemény.

Külföldön Ausztria könnyű győzelme Svájc ellen: a nap egyetlen nemzetközi válogatott mérkőzésének mérlege. Jelentéseink így számolnak be a vasárnapi labdarúgó eseményeiről:

Öt mérkőzés története...

— prózában elmesélve. Öt mérkőzés, melyen tíz pontért küzdöttek. Öt mérkőzés a nemzeti bajnokság első osztályában. Öt pontesete. Ennek a történetét mondjuk el.

Nemcsak a két ellenfél multja és egy-egy ellen mindig izgalmas, kiegyenlített játéka adott különösebb jelentőséget a nagyváradi NAC—Ripensia találkozónak. A NAC csapata gyengébb formája után feljövőben van, a Ripensia nem mutatott még meggyőző játékot az őszi szezonban. Mindketten itt akartak kitenni magukért.

A két ellenhatású törekvés eredménye:

NAC—RIPENSIA 2:2 (2:0)

Nagyszerű játékot hozott a mérkőzés, melyen a Ripensia meggyőzőbb játékot mutatott, a NAC viszont a biztos győzelmet kiengedte a kezéből. A 16. percben Bodola révén 1:0, a 35. percben Kocsis a második gólt rugja 2:0. A NAC már biztos győztesnek látszik, mikor szünet után a Ripensia minden erejét beledobja a küzdelembe. A 6. percben Lázár 1:2-re javít, a 30. percben Dobay egyenlít. 2:2. A második félidőben Kocsis három méterről holtbiztos labdát ront: meccslabda lett volna!

Seliceanu kolozsvári bíró nem vállalta a játék vezetését mert a NAC nevében állítólag meg akarták vesztegetni. Radu Istrate bukaresti bíró vezetett jól.

Temesvárt a Kinizsi győzelmét megnehezítette, de nem akadályozhatta meg az Unirea Tricolor. A kitűnő temesvári csapat a tabella élére került.

KINIZSI—UNIREA TRICOLOR 3:1 (1:0)

Különösebb megerőltetés nélkül győzött a Kinizsi. A vezetőgőlt Zelenák I. fejei kornerből az első percekben. Szünet után a 7. percben Zelenák II. újabb gólt lő. A 10. percben Steinhach, a bukarestiek egyetlen gólját szerzi meg. A Kinizsi harmadik góljának szerzője Török.

De menjünk tovább. Bukarest szállította a nap legnagyobb eredményét és legnagyobb meglepetését. Bár a Gloria nem volt annyival rosszabb ellenfelénél, mint az eredmény mutatja:

VENUS—GLORIA 7:0 (4:0)

A nap legnagyobb meglepetése. A Gloria

És ez a másodosztály...

BUKAREST
ACFR—Sportul Studentesc 6:1 (2:0) A maratótalált brassói vasutas csapat nagy győzelme. A győzelem értékét növeli, hogy az eddig veretlen Sportul Studentesc csapatára mért katasztrófális vereséget. A bukaresti csapat tíz perces fölénye után feljön a CFR és Ströckkel a centerben, veszélyes támadásokat vezet. A 18. percben Csomag—Berta—Ströck összjáték után utóbbi a vezetőgőlt lövi. A 24. percben a bukaresti Mitán balhálft durván lerugja Vajdát, akit percekig élesztgetnek a pálya szélén. A 29. percben a visszatérő Vajda „dühében” irtózatossággal megvágja a labdát. Gól! 2:0. A félidő hátralévő részében a bíró többször figyelmezteti a Sportul Studentesc kíméletlenül játszó játékosait. A 41. percben Mártont viszik le. Szünet után a CFR nagy fölénybe kerül. A 7. percben Radu labdáját Iltusu leállítja és a vetődő kapus felett hálába lövi. 3:0. A 14. percben korner után támadt kavarodásból, Tudor szerzi meg a bukarestiek egyetlen gólját. 3:1. Nyomban az újrakezdés után Csomag lerohan, beadását Ströck I. az ellenkező sarokba teszi. 4:1. A Sportul Studentesc megadja magát sorsának: a 27 és 34 percben Ströck I. még két gólt lő. A 43. per-

alig néhány veszélyes támadást tudott vezetni, de ezekből a szűpítésre sem volt ereje. A gólsorrend: a 9. percben kavarodásból Volodea Válcov 1:0, négy perc múlva ugyanő 2:0. A Gloria most többször gólveszélyes lövést küld kapura, de Burdan véd. A 40. percben Vogel közelebb, a 44. percben ugyancsak Vogel husz méterről két újabb gólt lő. 4:0. A második félidőben a 10. percben Vogel átadását Petea Válcov, a 18. percben Vogel labdájából Colea Válcov 6:0-ra szaporítja a gólok számát. A 35. percben Volodea Válcov az utolsó gólt szerzi. 7:0

Kolozsvárt a Romania nagy küzdelem árán szerezte meg a két pontot a legkisebb arányú győzelemmel:

ROMANIA—JUVENTUS 1:0 (0:0)

Első félidőben a Romania, második félidőben a Juventus a többet támadó. A győztes gólt a második félidő 17. percében Farcas fejei Capusan korneréből.

És végül Aradon nagy harc után az Universitatea legyőzte a lelkesen küzdő aradi munkáscsapatot:

UNIVERSITATEA—AMTE 2:1 (0:1)

A szépen játszó Universitatea nagy küzdelme a hősiessé védekező aradi munkáscsapat védelmével. A vezetőgőlt az AMTE szerzi meg Binder 11-eséből az első félidő 16. percében. Szünet után a 28. percben Tabac egyenlít, a 35. percben Surlasiu szerzi meg a győzelmet.

A NEMZETI BAJNOKSÁG ELSŐ OSZTÁLYÁNAK ÁLLÁSA*

1. Kinizsi	8	6	0	2	28:20	12
2. Ripensia	8	5	0	1	25:17	12
3. Crișana	8	5	1	2	21:16	11
4. România	7	4	2	1	11:7	10
5. Gloria	9	4	2	3	18:24	10
6. Universitatea	7	4	0	3	11:9	8
7. Venus	8	4	0	4	23:19	8
8. CFR	8	4	0	4	16:16	8
9. NAC	8	3	2	3	13:10	8
10. Unirea Tricolor	9	1	3	5	18:23	5
11. Juventus	8	1	1	6	9:19	3
12. AMTE	8	0	1	7	10:23	1

*) A romániai táblázatszámlálás szerint első sorban a több győzelem számít. Ezért került hajszálnál jobb gólaránya ellenére a második helyre a Ripensia és kilencedik helyre a NAC.

ben a bíró veszélyes játéka miatt kiállítja a bukaresti csapat balhátvédét. A CFR-ből az egész csapat megfelelt, a bukaresti együttesből a sok gól ellenére is a védelem játéka magaslott ki. A végén csak esendőkordon között tudja elhagyni a pályát a vasutas csapat.

BUKAREST

Macabi—Elpis 0:0.

PLOJEST

Prahova—Victoria 1:1 (1:1).

1 CSOPORT

1. ACFR	7	4	1	2	13:7	9
2. Elpis	6	3	2	1	9:4	8
3. Macabi	6	3	1	2	11:5	7
4. Victoria	5	2	2	1	7:5	6
5. Sportul Stud.	5	2	2	1	8:9	6
6. Brașovia	7	2	1	4	7:13	5
7. Prahova	6	0	3	2	5:11	4
8. Tricolor	6	1	1	4	7:15	3

ARAD

TMTE—AAC 3:1 (2:0).

TEMESVÁR

Ilsa—Vulturii Textilă 3:0 (2:0).

2 CSOPORT

1. Jiul	6	4	2	0	25:9	10
2. TMTE	4	4	0	0	14:4	8
3. UDR	6	3	1	2	18:9	7
4. Vulturii Text.	7	3	0	4	7:16	6
5. Ilsa	4	2	1	1	12:9	5
6. TAC	6	2	1	3	19:15	5
7. Rovine Grivița	6	1	1	4	11:21	3
8. AAC	7	1	0	6	6:26	2

NAGYVÁRAD

Phönix—Nagyváradi CFR 7:1 (4:1).

KOLOZSVÁR

Kolozsvári—Törekvés 1:1 (1:0).

SZATMAR

Olympia CFR—Kerámika 4:1 (3:1).

NAGYBÁNYA

KAC—Tricolor 2:2 (0:0).

3 CSOPORT

1. Phönix	7	7	0	0	37:1	14
2. Törekvés	7	3	2	1	10:8	8
3. CFR Kolozsvár	7	3	1	2	13:9	8
4. Tricolor	7	2	3	2	15:11	7
5. Olympia CFR	6	3	0	3	13:10	6
6. Nagyváradi CFR	5	1	2	2	7:16	4
7. KAC	5	0	1	4	4:13	1
8. Kerámika	6	0	1	5	5:26	1

MAROSVÁSÁRHELY

HTV—Mures 4:2 (3:2)

NAGYSZEBEN

Piskii CFR—Soimii 2:2 (2:1)

4 CSOPORT

1. Unirea	6	3	2	1	13:5	8
2. Mures	6	3	2	1	12:10	8
3. Piskii CFR	5	3	1	1	22:5	7
4. Sticla	6	3	1	2	11:8	7
5. HTV	5	3	1	1	11:9	7
6. Soimii	6	0	4	2	6:12	4
7. Vitrometan	6	1	1	4	8:25	3
8. NSE	6	0	2	4	4:13	2

CSERNOVIC

Jahn—DVA 5:1 (3:1)

BACAU

Sporting—Stadiu Bacăoan 2:1 (1:0)

JASI

Textila Franco Romana 0:0.

BRAILA

Dacia Unirea—Unirea CFR 2:0 (2:0)

5 CSOPORT

1. Dacia Unirea	6	6	0	0	16:2	12
2. Sporting	7	3	2	2	12:11	8
3. Jahn	7	3	1	3	13:12	7
4. Textila	6	3	1	2	7:8	7
5. DVA	7	3	0	4	11:16	6
6. Franco Română	4	1	2	1	6:3	4
7. CFR	5	2	0	3	7:8	4
8. Stadiu Bacău	6	0	0	6	7:23	0

Bajnoki mérkőzések

BRASSÓ

Ivria—Astra 0:0 (0:0). Bíró Tibád Géza. Az őszi bajnoki forduló legszebb mérkőzése. Durvaságmentes, sima lefolyású, változatos fölénytel tarkított játék. Az Ivria méltó ellenfele volt a bajnoki tabella elején álló Astrának. Mindkét fél gólról törekszik és kölcsönösen nagy helyzeteket hagynak ki, bár a közvetlen védelem úgy az Astrában, de különösen az Ivriában igen jól működött.

Olympia—Spárta 2:0 (0:0). Bíró Farkas. Meglepő volt a Spárta jó játéka, a mellyel a második félidő 15. percéig tartotta magát. Az Olympia ismét szünetes játékot mutatott. A 20. percben korner a Spárta ellen. Ebből 11-es születik. A 11-es Gutt lövi. A lövés pillanatában beszalad egy Spárta játékos, az elrugott labda azonban hálába ér. A bíró a 11-es újra rugatja, amit a kapus kornerre ment. A második félidő 15. percéig élénk iramot diktál a Spárta, amit csak lelkesítő a közönség biztatása. A 15. percben Honigberger beadását Braun hálába fejezi (1:0). A 41. percben Ábrahám beállítja a végeredményt (2:0).

IAR—Gloria 2:1 (1:0). Bíró: Hamar. Erős, rámenős játék. Az IAR nem játszotta ki szokott jó formáját. Spireát a 10. percben lerugják, a továbbiakban csak statisztál. A 10. percben Blebea bal szélső kornerét Barti kapus a saját hálójába öklözi (1:0). A második félidőben a Gloria az egyenlítésre törekszik ami azonban nem sikerül. A 25. percben Szedjessy kapu előtti kavarodásból gólt lő (2:0). A Gloria egyetlen gólját egyéni akcióból Kocsis lövi a 40. percben (2:1).

IFJUSÁGI BAJNOKI:

IAR—Gloria 7:2 (2:1). Bíró Löbl. Olympia—Spárta 5:0 (2:0). Bíró Thiesz. Barátságos jelleggel játszották le, mert a Spárta nem tudta a játékosai igazolványait felmutatni és így Belindu bíró a bajnoki mérkőzést nem vezette le.

Ivria—Astra. Az Ivria csapata a pályán nem jelent meg. Nagy bíró a várakozási idő után a mérkőzést lefújta.

KOLOZSVÁR

Haghibor—KMSC 3:1 (2:1).

TEMESVÁR

Banatul—ZsSE 5:3 (4:2). Unirea—Kadima 1:1 (1:0). Politechnica—Freidorf 1:1 (1:0). Electrica—Hertha 4:2 (1:2).

ARAD

ATE—Egyetértés 1:1 (1:1) Transylvania—Soimii 1:0 (1:0) Tricolor—Alimentația 4:2 (3:2).

SEGESVÁR

Unirea—Hargita 2:0 (2:0).

MEDGYES

STV—Medgyesi MTE 7:0 (4:0).

SZATMAR

Törekvés—Kolping 1:0 (1:0).

Barátságos mérkőzések

Brasovia TM—BMTE 2:0 (1:0). Bíró Tóth. A Brasovia csatársorában játszott Tritsch Poldi is, régi közepesjátár helyén, aki igen jól illeszkedett bele a Brasovia együttesbe. A 25. percben Bölöni—Vogl II. akciójából Szika 20 méteres felső sarok labdájá gól (1:0). A második félidő 20. percében Bogdán kornerét Szika átfeljei Istvánnak, aki azt hálába továbbítja (2:0).

Meyndt—Tartler 5:1 (1:1). Cégmérkőzés. Meyndt (2), Giresch (2), Tamás (1) és Guth (1) a góllövők.

RESICA

UDR—Rapid 3:3 (2:0).

KOLOZSVÁR

Romania B.—Dacia (Dicsőszentmárton) 3:2 (2:0).

TORDA

Arieșul—TMSC 8:0 (3:0).

SZEKELYUDVARHELY

Astra—UMTE 1:0 (1:0). A „barátságos” mérkőzést a második félidő 15. percében az ártalmas verekedés miatt le kellett fújja a bíró.

Európa Kupa:

Ausztria—Svájc 3:0 (2:0)

Az Európa Kupa keretében találkozott a két ország válogatottja. Ausztria csapata könnyen, megerőltetés nélkül győzte le a nagyváradi svájci együttest.

Ausztria—Svájc 3:0 (2:0). 35.000 néző. A 3. percben Kaburek, a 4. percben Skuman, szünet után Zischek a gólszerzők.

AZ EURÓPA-KUPA ÁLLÁSA:

1. Olaszország	5	4	0	1	13:6	8
2. Ausztria	5	3	1	1	13:9	7
3. Magyarország	4	2	1	1	8:4	5
4. Csehszlovákia	4	0	3	1	6:8	3
5. Svájc	6	0	1	5	6:19	1

SANT GALLEN

Svájc B.—Tirol 7:1 (3:0).

PRAGA

Csehszlovákia oldboy válogatott—Ausztria oldboy válogatott 1:0 (1:0).

BEUTHEN

Silezia 09—FC Ruch 3:2 (2:1) A lengyel bajnoksapat veresége Németországban.

HAMBURG

Hamburger Sportverein—AIK Stockholm 5:3 (3:2).

Döntetlen a Kispest—Hungária

Ujpest három góllal győzte le a Budait, Szeged a Bocskait — magyar prolibajnokságban

BUDAPEST

Kispest—Hungária 1:1 (1:0)
Ujpest—Budai 11 3:0 (0:0).

III. kerület—Attila 0:0.

SOROKSÁR

Ferencváros—Soroksár 2:0 (2:0)

SZEGED

Szeged—Bocskai 3:1 (2:1)

KAPOSVÁR

Phöbus—Somogy 1:1 (1:0)

(A sportrovat folytatása a 10-ik oldalon)

A szerencse nem választ...

Vegyük például azt az egyszerű napszámost a str. Dionisieből. Ma milliomos, mert egy nyolcad sorsjegynek volt boldog tulajdonosa. Gyakran egyetlen pillanat dönti el szerencsénket! A pillanat, amikor a sorsjegyárutól átvesszi sorsjegyét az Állami Sorsjátékra, lehet a kezdete a megelégedett, boldog életnek. Ne zárja el a szerencse útját. Kettőszáz leiert, ami egy negyed sorsjegy ára, milliomos lehet. November 15-től kezdve minden hónap 15-én tartanak meg az Állami Sorsjáték húzásai az új terv alapján. Vásároljon egész sorsjegyet, amely osztályonként 800 leibe kerül. Az egész sorsjeggyel minden osztályban 5 számmal és az egész sorsjátékban 17 számmal játszik.

COLECTURILE PRINCIPALE DIN ARDEAL, BANAT SI BUCOVINA

Localitatea	Colectura	Localitatea	Colectura
Arad	Banca Goldschmidt S.A.	Cluj	Institutul Comercial de Credit
Braşov	Casa de Păstrare Gen. Arad	Oradea	Banca Dacia S. A.
Cernăuţi	Enkelhardt Alex.		Union S. A.
	Banca Comercială Naţională	Tg. Mureş	Révész Ernest
	Banca Oehlgieser & Horowitz	Timişoara	Banca Centrală, Casa de
	Noe Alfred		Schimb şi Com.
Cluj	Banca Ilescu S. A.		Banca de Scont Soc. pe Act
	Economia S. A.		Banca Timişoarei şi S. C. p. A.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

fix húzási nappal
minden hónap 15-én

ELSŐ HUZÁS
NOVEMBER 15-én

Slessen és vásárolja meg sorsjegyét a külsőhöz álló húzáshoz!

Postai megrendeléseket is azonnal és a legnagyobb titoktartással teljesítünk

„FORTUNA”

Brassó, Weiss Mihály-utca 5. Telefon 3-99.

A MAGYAR PROFIBAJNOKSÁGBAN AZ ELRE TÖMÖRÜLTEK A NAGYCSAPATOK:

1. Hungária	9 5 3 1	28:10	13
2. Ferencváros	9 6 1 2	26:14	13
3. Újpest	8 3 4 1	20:5	10
4. Bocsikai	8 3 4 1	21:11	10
5. Budai	9 4 2 3	23:15	10
6. Kispest	8 3 4 1	18:14	10
7. Szeged	8 4 1 3	14:13	9
8. Phöbus	8 2 3 3	15:21	7
9. Attila	8 2 2 4	9:24	6
10. III. Kerület	8 1 3 4	9:14	5
11. Soroksár	8 1 2 5	8:18	4
12. Somogy	9 0 3 6	10:40	3

Megalakult az önálló romániai jégchokki szövetség és a bobszövetség, Bukarestben, a volt Téli Sport szövetség kettéválásával.

Svédország—Dánia 4:1. Davis Cup rendszerrel megrendezett nemzetközi mérkőzés Stockholmában.

Vesztegetési szenzáció pattant ki Kolozsvárt

Seliceanu bírónak hat ezer lejt akart fizetni, hogy „elnézzen” bíraskodjék...

Kolozsvár, november 13.

Románia futballtörténetében alig fordult elő még olyan eset, mint amilyen Kolozsvárt történt. Seliceanu bírónál megjelent egy magát Kovácsnak nevező nagyváradi férfi és három ezer lejt azonnalra, újabb három ezer lejt pedig a mérkőzés utánra ígért, ha „elnéz” lesz a NAC—Ripensia mérkőzésén. Seliceanu lát-

Az osztálysorsjáték új terve szerint szenczáclások a nyerési lehetőségek!

Szerencsés sorsjegyeket egész Erdély területén a

Banca Ilescu S.A. Cluj
árusítja.

DEMETTER

KÉZIMUNKAUZLET

STR. REGELE CAROL 36.

ÓRIÁSI VÁLASZTEKKAL

MEGNYILT

GYAPJU ÉS KÉZIMUNKA KÜLÖN-
LEGESSÉGEK!

szólag belement az ajánlatba, de értesítette a rendőrséget. Két detektív állott lesben és a mérkőzés vezetését, mire Radu Istratet küldték ki játékvezetőnek.

Seliceanu bíró nyomában jelentette a szövetségnek, hogy nem tudja ezek után vállalni a mérkőzés vezetését, mire Radu Istratet küldték ki játékvezetőnek.

A szenzációs vesztegetési ügy hatalmas feltűnést keltett. Általában az a vélemény, hogy a NAC egyik fanatikus „drukkerének” felelőtlen egyéni kezdeményezéséről van szó. Az eljárás mindenesetre teljes mértékben elítélendő és a liga hivatalos vizsgálata lesz hivatalosan eldönteni, hogy ki a felelős.

ARCOSA

kizárólagosan

női felöltők és ruhák

áruháza.

Állandó nagy választék
legújabb francia és angol
modellekben.

Gyermekek- és női felöltők különböző
szövetekből, különféle szörmézéssel.

Olcsó árak.

Minden igényeknek megfelelő
délutáni- és estélyi ruhák.

Arcosa

BUKAREST, Cal. Victoriei Nr. 33
(Casa Frascati). Telefon Nr. 3-64-67

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-e adás

Jólbevezetett textil és rövid-
áruüzlet forgalmas mezőváros
terén e költözés miatt átadó.
Cím 16017 sz. alatt a kiadó-
ban.

Vesztünk k'selejtezett gőz-
kazánokat (töröttet is) Eisner
és Tritsch Brassó. 16110

Tacskókopó másfél éves bak
vörös elsőrendű eladó. László
Zsigmondnál, Dumbrăveni. 16109

Allást keres

Französin: deutschsprechend
sucht zu grossen Kindern
oder Gesellschafterin Stellung
Adresse: Französin, Satu-Ma-
re, Str. Iuliu Maniu 22.

Szecsőfűző tízembeszűntetés
miatt, állást keres, gépészi
vizsgával rendelkezik, szecső-
gyárjavítást is vállalja. Róth
József, Iclodul-Mare, Jud. So-
meş. 16117

Allást változtatna fiatal
kötszerészsegéd a szakma
minden ágában jártas. Bernáth
trafik Oradea, Str. Can-
tacuzino 35. 16112

Lakás

Berendezett udvari üzlet-
helyiség 20 méter hosszú, iro-
dahelyiséggel és klotzettel
Brassó főterén, kereskedelmi
központban azonnalra kiadó.
Cím a brassói kiadóhivatalban

Allást nyer

Azonnali bélepésre, állandó
alkalmazásra női fodrászt ke-
resek. Gráf András Dicioşant-
martin. 16084

Vidéki gyógyszerár, gyógy-
fürdő közelében keres képe-
sített fűzetvezetőt, esetleg
megfelelő bérlet. Ajánlatok
„Gyógyszerész 1934” jelge-
alatt a brassói kiadóhivatalba.

Keresünk azonnali bélepésre
házműműveinkhez, szerková-
csot, ki kaplapokat tud nyuj-
tani (Breiter). Ajánlatok kö-
zöljék eddigi specialításukat:
Schramm, Hüttl et Schmidt
A. G. Toplet, jud. Severin
címre. 16018

Házasság

36 éves jömegjelenésű mű-
velt uriaszony, gyermektelen
özvegy nagyon jól jövedelme-
ző üzlettel 300.000 lej értékű
vagyonnal férjhez menne ug-
yszintén vagyonos 40-50 év
közötti urimeberhez. Csak's
fényképes levekre válaszolok.
„Nagy jövedelem” jellegre a
Brassói Lapok kiadójába. 16114

Bukaresti

Dr. Botvinik berlini specia-
lista bőr- és nemibajokban.
Rendei 12-2, 5-8-ig. Vasár-
nap 9-10-ig. Bukarest, Piaşa
Rosetti 6. (Bulev. Carol). Te-
lefon: 3/34-11.

Dr. Bihari Miklós bőr- és
nemibetegségek szakorvosa
rendelőjét a Palatul Lido-ból
Bulevard I. C. Brătianu 9 alá
helyezte át. Telefon 41989.

Berkovici Lulu kozmetikai
intézetében (Bukarest, Str. Ni-
colae Bălcescu 39 bis II. em.)
legmodernebb arc- és testápo-
lás, helyifogyasztás, manicure.
Díjtalan tanácsadás. Dolgozó
nőknek 50%o kedvezmény. Te-
lefon 2-47-51. 210112

Elsőrendű magyar és francia
konyha, diéta előírás szerint,
kívánatra házhoz szállítva.
Roth Pensio, Bukarest, Str.
Alex. Lahovari 33. I. em.

„Lombard” Str. Sf. Jonica
11. Legmagasabb áron vásá-
rolj aranyat és mindennemű
ékszert. Pénzt folyósít azon-
nal bármire. Osztálysorsjegy
eladási iroda. (Magyar leve-
lezés.) 21155-b

Finom bécsi konyha, min-
dennemű diéták orvosi előírás
szerint, elegánsan butorozott
szoba, mérsékelt árak. Ke-
mény, Bucureşti Str. Nic. Fi-
lipescu 32. b

BRASSÓI BURGONYA fe-
hér és rózsás, kitűnő minőségű
elsőosztályú áru, mászanként
150 lej, hazaszállítva 50 kg-os
zsákokban (legkisebb meny-
nyiség 100 kg.) Rendeléseket
felvesz Union S.A. Bucureşti,
Calea Plevnei 159 (Lesael
gyár). Telefon 3-80-45.

Róth pensio. November 1-re
teles komforttal ellátott, ele-
gánsan butorozott szoba, teljes
ellátással két személy részére
mérsékelt áron kiadó. Buka-
rest, Str. Alexandru Lahovari
33. I. em. 21089-b

Dr. Biró Borbála fogorvos,
Berlinben specializálva legmo-
dernebb öntött arany-mun-
káiban, porcellánkoronákban
és gyermekfogászatban. Ren-
del: Str. Regală 8. Telefon:
3-36-94. 21191-b

Főzni tudó mindenest jó bi-
zonyítvánnyal azonnal felve-
szek. Jelentkezni 11-1-ig dél-
előtt, Silberstein Emerik Buka-
rest Bl. Carol 39 Et. IV. alatt.
21188-b

Uj magyar pensió ajánlja
ebéd, vacsora kosztját, kitűnő
diétás konyha, olcsó árak.
Ugyanott kétszemélyes balko-
nos összkomfortos szoba ki-
adó. Vermeş, Bucureşti, Str.
ad. Brezoiu 57 bis. Tel.: 3-56-37
21194-b

DOCTOR ANA ALESKE. Női
bajok és szülészet. Kezelés és
operációk. Elektroterápia. Hi-
vatalnokoknak és munkások-
nak kedvezményes árak. Ren-
delés 8-12-ig és 4-8-ig.
Bulevardul Maria 2. Barátjai
sarak. 21190-b

Havi 40 lejért minden ma-
gyar könyvjutalást elő-
vashat a bukaresti magyar
kölsönkönyvtárban. (Pasajul
Imobiliár, Telefonpalotával
szemben.)